

Mokslo Lietuva

Leidžiamas nuo 1989 m., du kartus per mėnesį

Nr. 17 (572)

Nanostruktūrų ekspertui ir inovacijas diegiančiam chirurgui – Vilniaus universiteto garbės daktaro vardai

Akimirka iš VU garbės daktaro vardų teikimo iškilnių

Spalio 11 dieną dviem iškilniams mokslininkams iš Vokietijos primins Vilniaus universiteto (VU) garbės daktaro insignijos – toga ir kepurė. Jomis iškilmingoje ceremonijoje, įvykusioje Šv. Jonų bažnyčioje, pasipuošę Vokietijos mokslininkai – Kelno universiteto profesorius Sanjay Mathuras ir Heidelbergo universiteto profesorius Peteris Schemmeris.

Prof. S. Mathuras pagerbtas už iškilnius darbus medžiagų mokslo ir cheminės nanotechnologijos plėtojimo srityje, taip pat glaudžius mokslinius ryšius su VU, kurie tęsiasi beveik du dešimtmečius.

„Šį garbės daktaro vardą priėmiau kaip malonią staigmeną ir ryškų profesinės karjeros akcentą. Jis dar labiau sutvirtino mano

įsitikinimą, kad tarptautiškumas ir įvairovė yra esminiai tvarios globalinės visuomenės bei vienos pasaulio vizijos elementai.

Pastaraisiais metais džiaugiuosi programa dirbti su nemažai talentingų Vilniaus universiteto Chemijos fakulteto tyrėjų ir studentų. Ypač norėčiau išskirti profesorių Aivarą Kareivą, Aldoną Beganskienę, dr. Rasos Rapalavičiūtę ir dr. Vladimiro Sivakovo paramą. Šie mokslininkai savo daktaro disertacijos tyrimus atliko mano grupėje ir itin prisidėjo prie abipusių ryšių stiprinimo. Glaudūs santykiai su Lietuva man leido atrasti naujų draugų ir kolegų“, – sakė Indijoje gimęs prof. S. Mathuras. Apgynęs daktaro disertaciją, jis išvyko iš savo šalies. Tuomet mokslininkas nė nepagalvojo, kad Vokietija taps jo antraisiais namais: „Tačiau viskas susiklostė puikiai. Didžiuojuosi šia dviguba kultūrine tapatybe, kuri man atvėrė nemažai naujų durų.“

Vokiečių chirurgui prof. P. Schemmeriui VU garbės daktaro vardas suteiktas už iškilnius darbus chirurginės onkologijos, regeneracinės medicinos, inkstų, kepenų, kasos chirurgijos bei transplantologijos srityse ir glaudžius mokslinius ryšius su VU. Profesorius per garbės daktaro vardo suteikimo iškilmes pabrėžė, kad džiaugiasi, galėdamas skirti stipendijas VU doktorantūros studijas baigusiems stažuotojams ir jiems vadovauti. „Jaučiuosi įsipareigojęs ir

privalęs tęsti glaudų bendradarbiavimą su Vilniaus universitetu. Mano siekis – suteikti, ypač jaunesniesiems kolegoms, kuo platesnę prieigą prie aukščiausios klasės chirurginės onkologijos, ypatingą dėmesį skiriant kepenų ir kasos chirurgijai bei chirurginei transplantacijai. Vilniaus universiteto kredo „Hinc itur ad astra“ nuo šiolei tapo ir manuoju“, – prisipažino prof. P. Schemmeris.

Sanjay Mathuras. E. Kurausko nuotr.

Naujuosius VU garbės daktarus pasveikinęs VU rektorius prof. Artūras Žukauskas pabrėžė, kad bendradarbiavimas su iškilniais Vokietijos profesoriais VU tyrėjus motyvavo siekti aukštesnių rezultatų, aktyviau įsitraukti į mokslinę veiklą, o studentams suteikti neįkainojamą žinių. Parengta pagal VU Informacijos ir ryšių su visuomene skyriaus pranešimą

Akademikas Kazimieras Ragulskis
KTU fotoarchyvo nuotr.

ŠIAME NUMERYJE

Kazimieras Ragulskis – mokslo slėnių kūrimo pradininkas ● 2 p.

Lietuvos Respublikos Seimo pranešimai ● 2,12 p.

Ilgalaikėms apkrovoms atsparus asfalto mišinys – VGTU mokslininkų išradimas ● 4 p.

Baltijos-Amerikos Laisvės fondo kvietimas ● 4 p.

Mokslo premijų konkursui pateikti darbai ● 5 p.

Apie autistiškų mokinių muzikinį ugdymą ● 6 p.

Tyrėjų naktis – apie mokslo ateitį ● 7 p.

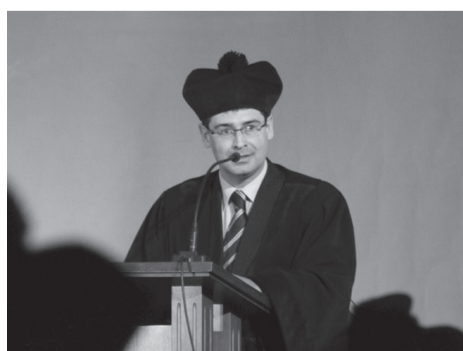
Apie akademinę etiką ir tausojantį ūkininkavimą ● 8 p.

Lietuvos archeologijos puoselėtoja ● 9 p.

Dr. Kazio Griniaus veikla – sveikatos apsaugai ● 10–11 p.

Pasaulio lietuvių sporto ambasadorius ● 11 p.

Paminėjome Pasaulinę etikos dieną ● 12 p.

Peteris Schemmeris

Išskirtinio talento Lietuvos mokslo šviesulys

Dr. Giedrė Miknienė

Vienam garsiausių Lietuvos mokslininkų ir išradėjų, habilituotam daktarui profesorius, akademikui Kazimierui Ragulskii šių metų spalio 15 d. sukako 90-eri. Savo autoritetu, produktyvia ilgamete mokslinė veikla, sukurta didžiausia Lietuvoje mokslinė mokykla, gausiais išradimais bei inovacijomis akademikas žinomas ne tik Lietuvoje, bet ir visame pasaulyje.

K. Ragulskis už reikšmingus mokslo ir išradymų pasiekimus bei inovacijų sukūrimą įvertintas daugybe apdovanojimų. Jis – Lietuvos MA akademikas, SSRS MA narys korespondentas, trijų Lietuvos valstybinių premijų laureatas, keturių akademiko S. Vavilovo premijų laureatas, Lietuvos Ministrų Tarybos premijos ir Kazimiero Semenavičiaus premijos laureatas, Pasaulinės išradymų parodos ir SSRS liaudies ūkio pasiekimų parodos laimėtojas, nusipelnęs Lietuvos mokslo ir technikos veikėjas, nusipelnęs SSRS išradėjas, Chmelnickio nacionalinio universiteto (Ukraina) ir Vilniaus Gedimino technikos universiteto garbės daktaras, Kauno technologijos universiteto profesorius emeritas, apdovanotas įvairiais garbės ženklais ir medaliais.

Akademikas K. Ragulskis skaitydamas pranešimą Lietuvos mokslų akademijoje. Nuotraukos iš LMA Vrublevskių bibliotekos fondų

sistemų identifikavimo ir diagnostikos pagal vibroakustinius procesus metodika, originali virpesių matavimo metodika, atlikti virpesių ir bangų transformavimo į valdomą judesį, sistemų struktūrų ir judesio trajektorijų dinaminio formavimo, dinaminių sistemų sinchronizacijos ir kiti tyrimai. Tyrimų rezultatai plačiai pritaikyti technikoje, medicinoje, žemės ūkyje, taikomojoje fizikoje, sporto inžinerijoje, kuriant mokslinę aparatūrą, skaičiavimo, aviacijos ir kosminę techniką, vibroelektroninius prietaisus, labai tikslus įrenginius.

Mokslo centre „Vibrotechnika“ sukurti vibrovirpesių akivaizdžiai geresni už elektromechaninius. Jie sukeldavo kur kas mažiau virpesių, buvo lengviau ir tiksliau valdomi. Klaipėdos uostui pagaminti vibratoriai, kurie žiemą pašalina ledo sluoksnius nuo bokštinių kranų bėgių. Medikams sukurtos vibromedicininės lovos, vibroplatformos žmogaus plaučiams valyti, nuovargiui pašalinti, vibracinis siurblys vaistams dozuoti ir pan. Centre sukurti robotai manipulatoriai, kurie gebėjo pastatyti sunkius daiktus tiksliai numatytose vietose. Tokie manipulatoriai naudojami deimantų, dirbtinių kristalų ir kietųjų lydinių pramonėje. Sukurti įrenginiai, kurie sumažina žalingą vibraciją ir smūgius arba juos visiškai eliminuoja, panaudojant aukšto dažnio mikrovibracijas, paprastas ir oro pagalves, elektromagnetinius ir elektrostatiškus skysčius. Taip pat sukurti aukšto tikslumo įrenginiai, kurie padėjo nustatyti mašinų, laivų ir skraidymo aparatų patikimumą.

Kazimiero Ragulskio, vieno kūrybingiausių ir produktyviausių mokslininkų, mokslinės veiklos rezultatai atsispindi dešimtyse monografijų ir knygų, arti tūkstančio mokslinių straipsnių, šimtuose Lietuvos ir užsienio konferencijų pranešimų, apie 1750

išradimų. Akademiko moksliniai darbai skelbti ne tik Lietuvoje bei buvusioje SSRS, bet ir kitose valstybėse: JAV, Indijoje, Vokietijoje, Lenkijoje, Jungtinėje Karalystėje, Čekijoje, Vengrijoje, Olandijoje.

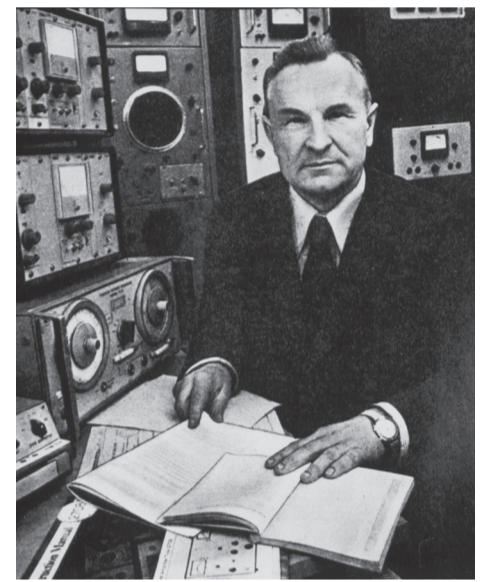
Vykdydamas mokslinius tyrimus, K. Ragulskis daug dėmesio skyrė mokslininkams rengti. Jis buvo ne tik reiklus vadovas savo mokiniais, bet ir idėjų generatorius: pasiūlydavo jiems mokslinio tyrimo kryptį, patikėdavo rimtus uždavinius ir patardavo, kokiais metodais juos spręsti. Mokslo centre „Vibrotechnika“ buvo rengiami aukščiausios kvalifikacijos specialistai, išradėjai ir inovacijų kūrėjai. Mokslinį darbą pradėdantys akademiko studentai išmokdavo naujos mokslo tiriamojo darbo metodikos, apibendrinti bei interpretuoti faktus, kelti problemas, patentuoti išradimus, atlikti ūkiskaitos darbus, bendrauti su mokslinio darbo užsakovais, t. y. jie nuolat keldavo savo mokslinę kvalifikaciją. Akademikas vadovavo beveik trimis šimtams daktaro ir habilituoto daktaro disertacijų.

K. Ragulskio moksliniai darbai ir jo suburta originali ir perspektyvi precizinės vibromechanikos ir vibrotechnikos mokslinė mokykla išgarsėjo toli už Lietuvos ribų. Apie ją ir jos vadovą rašė SSRS, Vokietijos, Anglijos, JAV ir kitų šalių spauda. Tarptautinį K. Ragulskio ir jo kolegų pripažinimą, jų mokslinių tyrimų populiarumą, reikšmę, įtaką tolesnei mokslo raidai liudija gausūs jų citavimai. *Web of Science* duomenų bazės duomenimis, K. Ragulskio su kolegomis vien 2004–2014 m. publikuoti mokslo darbai pasaulio mokslininkų buvo cituoti 181 kartą.

K. Ragulskio mokiniai, tapę žymiais mokslininkais, pagarbiai ir šiltai prisimena savo mokytoją. Daugelis jų pabrėžia akademiko kompetenciją, novatorišką išradėjo mąstymą, entuziazmą, organizacinį talen-

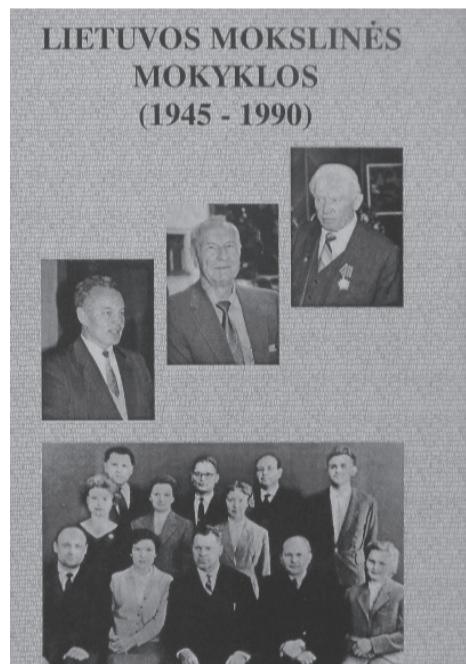
tą, įžvalgumą, išryškindami jo darbštumą, geranoriškumą, kūrybingumą, toleranciją. Darbas „Vibrotechnikos“ moksliniame centre prisimenamas kaip nuostabus gyvenimo ir kūrybinės veiklos tarpsnis, intensyvaus mokslinio darbo, atsakomybės, darbo drausmės, komandinio darbo ir kartu gyvenimo mokykla.

Žymūs užsienio mokslininkai taip pat negaili pagarbų žodžių apie K. Ragulskį. Buvęs jo mokytojas Ivanas Artobolevskis K. Ragulskio suburtą mokslinę mokyklą apibūdino kaip neturinčią lygių, kuriai vadovauja talentingas mokslininkas. SSRS mokslų akademijos akademikas Konstantinas Frolovas K. Ragulskį išskyrė kaip labiausiai pasižymėjusį tyrimų vientisumu, kryptingumu, novatoriškumu, gebančiu kiekvieną idėją įgyvendinti, ją materializuoti. Olandijos profesorius A. D. de Pateris pažymėjo, kad mažoje Lietuvoje sukurta didinga tyrimų mokykla, vadovaujama įžymaus mokslininko K. Ragulskio. Italijos profesore

K. Ragulskis jo įkurtame mokslo centre „Vibrotechnika“

D. A. Roveta akademiką apibūdino kaip visame pasaulyje žinomą mokslininką, padariusį šiuolaikiniam mokslui ir technikai ypač aktualius išradimus. Kazimieras Ragulskis – vienas ryškiausių ir talentingiausių mokslo šviesulių, įrašytas į garbingą Lietuvos mokslo istorijos knygą. Linkime Jam stiprybės, ištvėrmės ir prasmingų darbų. *Autorė yra LMA Vrublevskių bibliotekos Mokslinės informacijos skyriaus vedėja*

Knygos „Lietuvos mokslinės mokyklos 1945–1990“ viršelyje yra ir akademiko Kazimiero Ragulskio nuotrauka

Akademikas, visą savo gyvenimą pašventęs virpesių tyrimams, dinamikai, banginiams procesams, sukūrė naują mokslinę sritį – precizinę vibromechaniką ir vibrotechniką, suformavo tos srities atskirų kryptų mokslinius pagrindus, sukūrė principus naujoms sistemoms sudaryti, kuriuos pritaikė inžinerinėje praktikoje. Jo suburta originali ir perspektyvi precizinės vibromechanikos ir vibrotechnikos mokslinė mokykla susitelkė Kauno politechnikos institute 1963 m. įkurtoje vibrotechnikos laboratorijoje, vėliau išaugusioje į mokslo centrą „Vibrotechnika“. Centre buvo atliekami fundamentiniai ir taikomieji tyrimai, spręstos aktualiausios problemos: sukurta precizinės vibromechanikos teorija ir jos pagrindinių sąvokų sistema; išplėtoti vibracinių smūginių sistemų savaiminės sinchronizacijos teoriniai pagrindai; detalizuota rotacinio tipo sistemų savisinchronizacijos teorija; sukurti nauji virpančių sistemų stabilizacijos principai ir jų teorija; išvystyta vibrosūginių sistemų teorija, patobulinta vibrotechnikos tyrinėjimų metodika; sukurta precizinių

MOKSLAS IR KULTŪRA

J. Greimo atminimo įamžinimas

Šiaulių Didždvario gimnazijos direktorius Vitalis Balsevičius pranešė, kad A. J. Greimo profilį ant Šiaulių dailės galerijos sienos sukūrė L. Guokė. Technika – taškinis spalvinis purškimas. *LMS Tarpdisciplininės muzikologijos grupės pirmininko prof. dr. K. R. Kašponio pranešimas*

Energetikos politika ir ekonomika

Spalio 27 d., 14 val. Lietuvos mokslų akademijos Mažonoje salėje (Vilnius, Gedimino pr. 3, II a.) vyks seminaras-diskusija „Naujiens iš 23-iojo Pasaulio energetikos kongreso, įvykusio š. m. spalio 9–13 d. Stambule“. Seminaras atviras visiems, besidomintiems energetikos politikos ir ekonomikos klausimais. Pranešėjas – Pasaulio energetikos tarybos Lietuvos komiteto direktorius Gintaras Adžgauskas. Studijos „Pasaulio ekonomikos scenarijai – 2060“ („*World Energy Scenarios 2060: the Grand Transition*“) aptarimas. Seminaro moderatorius – akad. Jurgis Vilemas.

Prašome registruotis iki spalio 26 d. el. paštu Lina.Murauskaite@lei.lt Išsamesnė informacija – Lietuvos energetikos instituto svetainėje: www.lei.lt, tel. +370 37 401 934.

REDAKTORIAUS KOMENTARAS

Nesutaupysime, bet išvargsime

Prof. dr. Jonas JASAITIS

Priminsiu gana populiarią „anų laikų“ pasakojimą: ...Jenisiejumi labai lėtai, tačiau su nenutylančia sirena plaukia gremėzdiškas ir gerokai apšiuęs garlaisis. Iš kamino virsta tiršti dūmai, o iš sirenos vamzdžio nepertraukiamai švirksčia garo srovė. Ant tiltelio pro žiūronus į kažkokį neaiškų horizontą žvalgosi kapitonas.

Garlaivį lenkia motorinė valtis. Joje sėdinti vyriokas surinka:

– Ei, kapitone, kur plauki?

Šis atrėžia:

– Negi nematai? Juk užrašyta.

Iš tikrųjų didžiulės raidės ant garlaivio šono skelbia: „Į komunizmą!“

– Tai kodėl taip lėtai plauki?

– Ką čia pagreitinsi, kai didesnę pusę garo reikia išleisti švilpukui, – tarsi klausiančiam, tarsi pats sau niūriai iškošia kapitonas...

O ar mūsų dienų vaizdai jums kartais neatrodo panašūs? Milžiniški kandidatų į Seimą portretai šaukte šaukia, lyg to sovietinio garlaivio švilpukas: „Viskas įmanoma!“, „Ateitis – patikimose rankose“, „Rinkis savą... Čia dar ir visa žiniasklaida, gandasklaida ir purvasklaida, lyg susitarusios (o gal iš tikrųjų susitarusios?) be perstojo murma, lyg pikta visiems pavydinti bobulė: „Rinkis atsakingai, rinkis atsakingai...“

Ką tu čia, žmogau, bepasirinksi, kad rinktis nelabai yra iš ko. Politinė smulkmė, lyg ir norėjusi apie tavo rūpesčius kalbėti, bet taip ir nepajėgusi susitelkti, dar pirmajame rate buvo nublokšta tarsi vienu šluotos mostelėjimu. Jau trečią dešimtmetį aplink valdžios stalą besigrūdanti tariamai krikščioniškai demokratiška „pozicija-opozicija“, nors šį kartą ir pasistačiusi priekyje dar nieko nenuveikus, bet iškart į labai solidžias ir puikiai apmokamas pozicijas užkeltą geltonsnapi su didele burna, žarsto daugybę kartų girdėtus pažadus, paskubomis matuodamasi aukščiausių valdytojų mundurus. O kita, tik neseniai iškilusi jėga, kurioje susibūrusios ir gana ryškios, pasitikėjimo vertos asmenybės, ir keliolika nežinomų ar tiesiog atsitiktinių prašalaičių, lyg ir drąsiai įvardija valstybės skaudulius, lyg ir siūlo rimtus sprendimus, tačiau ar ji nepasikeis po rinkimų? Ar užteks ryžto ir gebėjimų? Kaip sakoma, yra daug ambicijų, bet ar užteks amunicijos?

Gal ir nereikėtų priminti sovietmetį, bet kad šių dienų gyvenimas primygtinai verčia. Valstybei, jau praradusiai didžiąją dalį darbingų žmogiškųjų išteklių, t. y. ne tik mokesčių mokėtojų, bet ir piliečių, tikrai ne laikas švaistytis demagogiškais lozungais: pertvarkysime, optimizuosime, sumažinsime, sutaupysime... Nors daugybė pseudo reformų buvo dangstomos taupymo iškabomis, iš tikrųjų valstybės biudžetui padaryta milžiniška žala. Tiek valstybės įmonių turtas, tiek projektams skirtos lėšos valdomos itin neprofesionaliai ar net balansuojant ant nusikaltimo ribos.

Statistikos departamento duomenimis, 2000-aisiais Lietuvoje veikė 2 311 bendrojo lavinimo mokyklų, dabar jų liko tik 1 125. Taigi uždarytos 1 186 – daugiau negu pusė veikusių. Pedagogus ruošiančiuose universitetuose mokytojams skirtų vietų skaičius sumažintas nuo 800 iki 200. Neveltui specialistai jau perspėja, kad jaunų mokytojų skaičius vis mažėja. O kiek buvo verti dabar švietimo sistemos jau prarasti pastatai, jų inventoriūs, infrastruktūra, komunikacijos, žemė? Kuri uždarytų švietimo įstaigų dalis yra kruopščiai užkonservuota ar kitaip patikimai saugoma iki to laiko, kai valstybės ekonomika ras perspektyvių strateginių krypčių ir gyventojų skaičius vėl pradės sparčiai augti?

Kodėl mums nuolat kaišiojamos tik pačios niūriausios prognozės, kad neva 2050-aisiais Lietuvos gyventojų skaičius sumažės dar vienu milijonu, todėl ir saugoti dabar uždaromų mokyklų pastatų nebeverta. Bet juk turime vienas palankiausių sveikatai gamtinių sąlygų, patogią geografinę padėtį, puikią transporto kelių sistemą, didžiulius rekreacinius išteklius, geras galimybes plėtoti atsinaujinančius energijos šaltinius, stiprėjančias mokslo ir studijų institucijas?

Praejusią savaitę BNS, „Lietuvos žinios“ ir kiti informacijos sklaidos kanalai paskelbė apie naują MOSTA parengtą ir Seimui pristatytą mokslo ir studijų potencialo analizę, kurią jie apibūdino taip: „Lietuvai užtektų trijų–penkių universitetų.“ Kiekvienam, atidžiai skaitančiam, iškart kyla klausimas, ką iš tikrųjų siūlo šio dokumento autoriai, nes tarp 3 ir 5 – esminis skirtumas. O štai prieš kelias dienas, nušviečiant Prezidentės vizitą Suomijoje, pareikšta, kad universitetų sujungimas – būtinas, nes, girdi, Lietuvoje jų turime gerokai daugiau kaip 40 (!). Tačiau tai ne kas kita, kaip melas arba, švelniau sakant, manipuliacija skaičiais, bandant nuteikti visuomenę, kad aukštojo universitetinio mokslo ir studijų sistema – per daug didelė našta biudžetui.

Iš tikrųjų Lietuvoje yra 14 valstybinių universitetų, o tas keturias dešimtis perkopęs skaičius buvo gautas, pridėjus universitetinio išsilavinimo neteikiančias kolegijas. Suomijoje, kurią pavyzdžiu Lietuvai rodė Prezidentė, jokio trigubo sumažinimo, kokį siūlo MOSTA, nėra: buvo 21, liko 15 universitetų.

Per nepriklausomybės laikotarpį jokių naujų valstybinių universitetų Lietuvoje neįsteigta, tačiau atkurtoje valstybėje jiems suteikti pasaulyje pripažinti pavadinimai: buvęs Vilniaus pedagoginis institutas dabar vadinamas Lietuvos edukologijos universitetu, Kauno politechnikos institutas – Kauno technologijos universitetu. Klaipėdoje buvo bene keturių aukštųjų mokyklų filialai, dabar yra viena institucija – Klaipėdos universitetas, Šiauliuose vietoje dviejų skirtingų institucijų taip pat turime vieną – Šiaulių universitetą. Aukštojo universitetinio mokslo institucijų jungimasis nėra joks šių dienų išradimas, o natūralus nepertraukiamas procesas. Biurokratinis, beje, taip pat iš biudžeto išlaikomų ir sparčiai besipučiančių įstaigų atstovai kažkodėl pamiršta, kad, be jokio jų įsikišimo, keturi Lietuvos universitetai (LEU, KU, ŠU ir Vytauto Didžiojo) jau įkūrė konsorciumą ir pradėjo nuoseklų, mokslinėmis įžvalgomis pagrįstą išteklių konsolidavimo procesą.

Mechaniškas universitetų jungimas jokios naujos kokybės nesukuria. Minėtą MOSTA dokumentą aptariančiame tekste daugybė iškraipymų, pavyzdžiui: „Rektoriai pritaria“, „Už pertvarkas – ir mažesnieji“. Iš tikrųjų nė vieno universiteto bendruomenė netrykšta „valdišku“ entuziazmu: „Sujungsime, ir dings visos problemos.“ Kodėl nepasidžiaugti tuo, kad Lietuvos universitetų moksliniai pasiekimai – vis svaresni? Puikiai žinoma, kaip priešaringai vertinama ligšiolinė universitetų reitingavimo sistema, tačiau, neatsižvelgiant į tai, senasis Vilniaus universitetas „QS World University Rankings 2016–2017“ sąrašė jau pateko į pirmąjį 500-tuką ir jame dalijasi 481–490 vietomis.

Jau seniai laikas tarptautiniu mastu kelti klausimus, susijusius su mokslininkų veiklos vertinimo kriterijais, kurie pastaruoju metu visiškai izoliuoja mokslininką nuo jo paties valstybės. Visiškai skirtingi kriterijai taikytini fundamentiniams ir taikomiesiems, gamtos mokslų ir socialiniams, tarptautiniams, nacionaliniams ir regioniniams tyrimams. Iki absurdo priėjome, kai kažkieno sugalvotus balus („taškus“ ir pan.) skiriame tik už publikacijas, paskelbtas keliuose užjūrio „bazėse“. Įspraudus į rėmus, mokslininko talentą galima tik sugniuždyti. Netiesa, kad, pavyzdžiui, nacionaliniai ar regioniniai tyrimai neva esą nemoksliniai. Netiesa, kad už juos vertingesni citatomis perkimšti kompiliaciniai rašiniai, o vadinamasis citavimo indeksas neva parodo tikrąją atradimo vertę.

Į vietoves, kuriose nebeliko visaverčių socialinių paslaugų institucijų, niekas neinvestuos. Tokia taktika tik išvargs iš jų perspektyvius specialistus. Kam būtų įdomi valstybė, turinti tik du universitetus, nebegalinti suteikti savo piliečiams visaverčio išsilavinimo? Kas gėrėtusi šalimi, kuri savo valstybinę kalbą laiko tinkama tik bendrauti virtuvėje? Kam atrodo, kad nacionalinės ir regioninės problemos – ne mokslo objektas? Beje, taip manančių veikėjų, net bandžusių vadovauti švietimo ir mokslo institucijoms, prieš keletą metų jau turėjome. Bet prie jų pažiūrų ir metodų nebegrįžkime.

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO PRANEŠIMAI

Patikslintas Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi įstatymas. Šio įstatymo 10-ojo straipsnio pataisos priimtos ypatingos skubos tvarka, už vieningai balsavus 74 balsavime dalyvavusiems Seimo nariams. Patikslinta šio straipsnio 2 dalis, nustatant, kad neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi kokybę užtikrinama, vykdant neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi stebėseną, atliekant tyrimus, taip pat vykdant neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi teikėjų įšvertinimą ir išorinį vertinimą. Straipsnis papildytas 3 dalimi, reglamentuojant, kad neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi teikėjų, finansuojamų iš valstybės ir (arba) savivaldybių biudžetų lėšų, veiklos įšvertinimas atliekamas, švietimo teikėjui pasirenkant įšvertinimo sritis, metodiką, analizuojant įšvertinimo rezultatus ir priimant sprendimus dėl veiklos tobulinimo.

Patikslintas Visuomenės sveikatos priežiūros įstatymas. Priimtomis pataisomis naujai apibrėžiamos licencijuojamos visuomenės sveikatos priežiūros veiklos rūšys; reglamentuoti reikalavimai fiziniams asmenims, juridiniams asmenims ar filialams, siekiantiems verstis licencijuojama visuomenės sveikatos priežiūros veikla; licencijų verstitis šia veikla išdavimo tvarka, jų galiojimas ir panaikinimas; kiti reikalavimai; nustatytos licencijuojamos veiklos sąlygos. Pataisos įsigalios nuo 2016 m. lapkričio 1 d.

Pritarta visuomeninių teisėjų (tarėjų) instituto koncepcijai. Koncepcijoje reglamentuota, kad tarėjų instituto teismuose teisinis pagrindas turėtų būti įtvirtintas Konstitucijoje, kuri nustatytų, kad teisingumą vykdo teisėjai kartu su visuomeniniais teisėjais (tarėjais). Išsamiau tarėjų teisinį statusą turėtų reguliuoti įstatymai. Numatomais parengti teisės aktais siekiama reglamentuoti reikalavimus tarėjams, tarėjų atrankos procedūrą ir sąrašo sudarymą, tarėjų vaidmenį procese, teises ir pareigas, veiklos garantijas, atsakomybę, pareigų pabaigą, išbraukimą iš tarėjų sąrašo ir kt. Šiuose teisės aktuose taip pat bus nustatyta, kurių kategorijų civilinėse, baudžiamosiose ir administracinėse bylose tarėjai atliktų savo funkcijas. Koncepcijoje aptariami pagrindiniai tarėjų veiklos klausimai: reikalavimai tarėjams; tarėjų atrankos procedūra ir sąrašo sudarymas; tarėjų vaidmuo teismo procese; teisės ir pareigos; veiklos garantijos; atsakomybė ir kiti klausimai. Tarėjai dalyvautų žodinio bylos nagrinėjimo procese pirmosios instancijos teismuose.

Stringa gyvenamosios vietos deklaravimas. 2016 m. sausio 1 d. įsigaliojo Gyvenamosios vietos deklaravimo įstatymas, įpareigojęs asmenis, įtrauktus į gyvenamosios vietos neturinčių asmenų apskaitą, per 12 mėnesių, t. y. iki 2017 m. sausio 1 d., deklaruoti faktinę gyvenamąją vietą. Iki nustatyto termino likus mažiau nei trims mėnesiams gyvenamosios vietos vis dar yra nedeklaravę beveik 90 tūkst. gyventojų.

Kokių priemonių imtasi, užtikrinant tinkamą įstatymo įgyvendinimą, aiškinosi Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetas. Komiteto pirmininkas Valentinas Bukauskas, išklausęs Vidaus reikalų ministerijos informaciją apie vangaus įstatymo įgyvendinimo priežastis ir siūlymus dėl tolesnių veiksmų, akcentavo, kad kylančių problemų įvardinimas ir siūlomas termino pratęsimas dar 6 mėnesiams ar net metams, gyvenamosios vietos deklaravimo proceso nepaspartins ir problemos iš esmės neišspręs. Nutarta raštu kreiptis į Ministrą Pirmininką, atkreipiant dėmesį į susidariusią problemą ir raginant imtis priemonių, kad įstatymas būtų įgyvendinamas laikantis numatytų terminų.

Naujos sudėties Gabrielės Petkevičaitės-Bitės atminimo medalio „Tarnaukite Lietuvai“ kandidatų vertinimo komisija. Ją sudaro: Rašytojų sąjungos pirmininkas poetas Antanas A. Jonynas, Lietuvių literatūros ir tautosakos instituto Tautosakos archyvo skyriaus jaunesnioji mokslo darbuotoja Gražina Kadžytė, Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataras Stasys Kašauskas, Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešosios bibliotekos direktorė Rima Maselytė, Lietuvių kalbos instituto Bendrinės kalbos tyrimų centro vyriausioji mokslo darbuotoja dr. Rita Milūnaitė. Komisijos pirmininku išrinktas Stasys Kašauskas, pirmininko pavaduotoja – Rima Maselytė.

Pirmajame posėdyje patvirtintas komisijos darbo reglamentas ir parengtas kreipimasis į institucijas. Seimo kanclerio įsakymu sudaryta komisija svarstys kandidatūras

MOKSLO NAUJIENOS

Ilgalaikėms apkrovoms atsparus asfalto mišinys – VGTU mokslininkų išradimas

Provėžų ir duobių keliuose problema sprendžia Vilniaus Gedimino technikos universiteto mokslininkai, sukūrę analogų Lietuvoje neturintį, ilgalaikėms statinėms apkrovoms atsparų asfalto mišinį. Naujas mišinys užtikrins ne tik didelio eismo intensyvumo kelių, gatvių ir kitų eismo zonų patvarumą, bet ir oro uostų peronų, orlaivių stovėjimo aikštelių, jūrų uostų krantinių bei terminalų susisiekimo infrastruktūros ilgaamžiškumą. Remiantis laboratoriniais bandymais, toks mišinys yra net pusantro karto atsparesnis provėžoms nei įprasti asfalto mišiniai ir išlaiko ne mažesnę atsparumą aplinkos poveikiui bei nuovargiui nei tradicinės asfalto dangos.

Jau įgyvendinti kelio dangos projektai Vilniuje – Kalvarijų gatvės ruože nuo Apkasų gatvės iki Žalgirio gatvės, bei V. Kudirkos gatvės ruože nuo Gedimino prospekto iki M. K. Čiurlonio gatvės. „Atsparūs provėžoms asfalto mišiniai kuriami ir kitose Europos šalyse, tačiau dažniausiai sunkiasvorio transporto eismo ir stovėjimo zonose taikomi

betono konstrukcijų ar trinkelų sprendimai. Lietuvoje asfalto dangos tradiciškai labiau priimtinos, todėl tokių mišinių poreikis buvo jau seniai“, – pažymėjo projekto vadovas – VGTU Aplinkos inžinerijos fakulteto Kelių tyrimo instituto direktorius dr. Audrius Vaitkus.

Šio universiteto mokslininkų sukurtas mišinys pasižymi geresnėmis mechaninėmis ir eksploatacinėmis charakteristikomis, ilgalaikiškumu, atsparumu aplinkos poveikiui. Pasak dr. A. Vaitkaus, mišinio atsparumą lemia jame naudojamų mineralinių medžiagų ir bitumo savybės, granulimetrinė sudėtis, taip pat ir oro tuštymų kiekis. „Mišinių granulimetrinė sudėtis specialiai parinkta, taikant mineralinių medžiagų dalelių optimizavimo principus. Taip užtikrinamas standesnis mišinio karkasas bei optimalaus bitumo kiekio taikymas.“

VGTU mokslininkų grupės – Andriaus Vaitkaus, Viktoro Vorobjovo, Ovidijaus Šerno, Ritos Kleizienės, Juditos Gražulytės ir Ajos Tumavičės – sukurtas asfalto mišinys

Gatvės atkarpa Vilniuje, padengta VGTU mokslininkų sukurtą naująja asfalto danga

VGTU fotoarchyvo nuotr.

pripažino Lietuvos patentų biuras. Jiems suteikta patentinė apsauga.

Naujasis produktas sukurtas, įgyvendinant pagal Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programą vykdytą projektą, kurį iš dalies finansavo Europos socialinis fondas. Neseniai pasirašyta licencinė patento spren-

dimo naudojimo sutartis su AB „Eurovia Lietuva“ atstovais. Ši įmonė, naudodama VGTU mokslininkų sukurtą mišinio technologiją, kurs geresnės kokybės, patvaresnį asfalto mišinį. Parengta pagal Vilniaus Gedimino technikos universiteto Viešosios komunikacijos direkcijos pranešimą

BALTIJOS-AMERIKOS LAISVĖS FONDO KVIETIMAS

Penkios priežastys, kodėl verta pasisemti patirties užsienyje

Naujos žinios, ryšiai ir patirtis – tik keletas privalumų, skatinančių studentus, mokslininkus ir darbuotojus laikinai palikti savo namus. Baltijos-Amerikos laisvės fondo stažuotčių programų dalyviai, įgiję patirties JAV, atskleidė, kas paskatino juos entuziastingai ryžtis šiam nuotykiui ir kviečia suskubti kreiptis dėl stipendijos iki šių metų spalio 30 d.

„Mūsų absolventai yra sumaniausi ir geriausi įvairiose srityse, pradėdami dalelių fiziką, laivų projektavimą ir baigiant mada. Mūsų stažuotes renkasi ir ką tik bakaluro studijas baigę absolventai, ir prestižinių Lietuvos universitetų profesoriai. Be to, tai verslūs žmonės – 34 absolventai jau yra pradėję savo verslą. Stažuotėse JAV visi pagilino savo žinias ir patirtį, be to, kiekvienas iš jų yra diplomatas, pristatantis amerikiečiams Baltijos šalis“, – sako Baltijos-Amerikos laisvės fondo (BAFF) valdybos pirmininkas Kim Davis.

BAFF absolventai pateikia penkias priežastis, kodėl verta pasisemti patirties užsienyje:

1. Stebuklai įvyksta už komforto zonos ribų. Stažuotė – tai iššūkis sau, galimybė išpildyti drąsiausias svajones, įgyti pasitikėjimo savo gebėjimais, atsikratyti baimių ir abejonių. „BAFF leido man baigti mokslus ir gauti magistro laipsnį Juilliard mokykloje Niujorke, kuri 2016 m. buvo paskelbta geriausia scenos menų mokykla pasaulyje. 2016 m. vasarį įrašiau savo įrašą studijoje „Naxos“, kuri yra laikoma viena geriausių klasikinės muzikos įrašų studijų pasaulyje“, – vardija Lietuvos smuikininkė Justina Auškelytė.

2. Atlieki savo pareigą. „Daryk, ką sugebi geriausiai, keisk pasaulį, semkis įkvėpimo,

Čikagos centre. L. Jasaitienės nuotr.

žinių ir patirties. Nedvejok“, – sako Zuzana Vasiliauskaitė. Po praktikos Smurto, prievartos ir traumų institute JAV ji įstojo į doktorantūros studijas ir tyrė kriminalines bylas. „Grįžusi padėjau kurti mokymo programą apie pagalbos ir paramos teikimą žmonėms, nukentėjusiems nuo smurto šeimoje. Programą akreditavo Socialinės apsaugos ir darbo ministerija ir ja buvo pasinaudota 2015 m. pabaigoje, apmokant Specialiosios pagalbos centrų darbuotojus. Be to, 2015 m. lapkritį buvau pakviesta į Trečiąją moterų krizių centrų konferenciją Hagoje (angl. 3rd World Conference of Women's Shelters), kurioje man buvo garbė atstovauti Europai.

3. Nieko nėra neįmanoma. Negalima atidėlioti savo svajonių, reikia išdrįsti ir padaryti viską, kad jos išsipildytų. Tam nėra amžiaus, pasirinktos srities apribojimų. Visas, ką turite padaryti – atsikratyti neigiamų nuostatų ir imtis veiksmų. Arita Dubņika iš Latvijos sako: „Daug mano aplinkos žmonių stebėjosi, kaip išdrįsau įtikinti savo šeimą palikti komforto zoną ir iškelti per pusę pasaulio dėl mokslinio tyrimo. Bet šis poelgis buvo vienas geriausių sprendimų mano gyvenime. Dalyvavimas projekte plačiai atvėrė akis man ir mano šeimai.“

4. Peržengi ribas. Pakeitus požiūrį paaikškėja, kad psichologinės, fizinės ar geografinės sienos iš tiesų nieko nereiškia. Plėskite savo pažinčių ratą, kuris padėtų Jums siekti savo tikslų. Juris Baldunčiks iš Latvijos sako: „Buvau prijungtas prie Bill'o Clinton'o ir jo komandos elektroninių laiškų. Jų skaitymas ir atsakinėjimas visada motyvuodavo, įkvėpdavo darbui.“

5. „Galimybės gniaužia kvapą.“ Kai esi atviras, net mažiausias renginys suteikia naujos patirties. „Tai, be jokios abejonės, buvo geriausi metai mano gyvenime, – sako Karel Nappus iš Estijos. – Keliavau, mokiausi, dirbau. Tačiau svarbiausia – susiradau draugų visam gyvenimui. Pamenu, norėjome aplankyti Linkolno memorialą. Aš judu vežimėlyje. Matant tiek daug lengvai vaikstančių žmonių, man pasidarė liūdna ir bloga, tačiau mano draugas buvo neperkalbamas, taigi toliau brovėmės per minią. Gidas, norėdamas mus sustabdyti, pasakė, kad yra atskira prieiga neįgaliesiems, tačiau mano draugas atsakė: „Nereikia, viskas gerai.“ Netrukus atsidūrėme šalia Linkolno statulos. Tokių draugų sunku rasti.“

Paraiškos BAFF stipendijoms bus priimamos iki spalio 30 d. Būtinai dokumentai turi būti sukelti į elektroninę formą: [www. BalticAmericanFreedomFoundation.org](http://www.BalticAmericanFreedomFoundation.org).

Profesinių stažuotčių programa suteikia galimybę studentams ir aukštųjų mokyklų absolventams stažuotis JAV bendrovėse. Programos dalyviams yra suteikiama 30 000 JAV dolerių stipendija metams, kuri padengia visas būtinas išlaidas: kelionę, sveikatos draudimą, kasdienes išlaidas. Praktikos vieta kiekvienam dalyviui yra parenkama individualiai, atsižvelgiant į jo interesus, žinias ir karjeros planus. Stažuotojai JAV gali praleisti nuo šešių iki dvylikos mėnesių.

Mokslinių tyrimų programa suteikia finansavimą mokslininkams ir tyrėjams, kurie nori vykdyti mokslinių tyrimų projektus JAV universitetuose ir mokslinių tyrimų centruose. Galimas finansavimas yra 60 000 JAV dolerių per metus. Mokslininkai gali keliauti kartu su savo šeimomis ir dalyvauti dviejose konferencijose per metus. Mokslinių tyrimų programos trunka nuo šešių iki dvylikos mėnesių.

Pagrindiniai kriterijai, renkant kandidatus stipendijai, yra motyvacija ir aiški ateities vizija, dalyvio požiūrio ir fondo misijos atitikimas, akademiniai ir profesiniai pasiekimai, taip pat anglų kalbos įgūdžiai. Po stažuotės visi programos dalyviai privalo grįžti į Lietuvą ir mažiausiai dvejus metus naudoti įgytas žinias, įgūdžius ir patirtį socialinėje veikloje, politikoje, versle.

Stipendijų gavėjams BAFF programa yra visiškai nemokama. Stipendijos skiriamos konkurso būdu. BAFF Baltijos valstybėse gyvuoja nuo 2010 m. rudens. Fondo misija – plėsti ryšius tarp JAV ir Lietuvos, Latvijos bei Estijos, pasitelkiant švietimo ir mainų programas, sutelkiant dėmesį į ekonomikos augimą ir demokratinius procesus.

Paroda „Galimybė, kuri pakeitė jų gyvenimą“, skirta penktosioms BAFF metinėms, suburia 22 įkvėpiančias istorijas apie mokslinę ir darbinę patirtį, įgytą JAV. Elektroninę parodos versiją galite rasti <http://flic.kr/s/aHskBE8hA3>. Išsamesnę informaciją gali suteikti: Jurgita Stadalienė, PR Service / Edelman Affiliate; el. paštas jurgita@prservice.lt; Ingrida Šidlauskienė, BAFF Atstovė Lietuvai; el. paštas ISidlauskienė@ciece.org Parengta pagal Baltijos-Amerikos laisvės fondo informaciją

2016 METŲ LIETUVOS MOKSLO PREMIJŲ KONKURSUI PATEIKTI DARBAI

HUMANITARINIŲ IR SOCIALINIŲ MOKSLŲ SEKCIJA

Humanitarinių ir socialinių mokslų sritys

Fundamentiniai ir taikomieji mokslinių tyrimų darbai

1. **Egidijus Aleksandravičius.** Darbų ciklas „Lietuvos keliai į modernybę: tapatybių kaita ir geokultūrinės ribos (2001–2015)“. Pateikė Vytauto Didžiojo universitetas.
2. **Rytis Ambrazevičius.** Darbų ciklas „Akustikos metodų plėtra muzikos ir kalbos tyrimuose (2002–2015)“. Pateikė Kauno technologijos universiteto senatas.
3. **Tamara Bairašauskaitė.** Darbų ciklas „Lietuvos bajorai, visuomenė ir imperija XIX amžiuje (2001–2015)“. Pateikė Lietuvos istorijos instituto mokslo taryba.
4. **Jūratė Baranova-Rubavičienė.** Darbų ciklas „XX amžiaus praktinė filosofija: lyginamieji ir interdisciplininiai tyrimai (2001–2015)“. Pateikė Lietuvos edukologijos universitetas.
5. **Darius Baronas, Stephen C. Rowell.** Monografija „The Conversion of Lithuania: from Pagan Barbarians to Late Medieval Christians“ / „Lietuvos virsmas: pagonys barbarai tampa vėlyvųjų viduramžių krikščionimis“ (2015). Pateikė Lietuvos istorijos instituto mokslo taryba.
6. **Dalia Emilija Dilytė-Staškevičienė.** Darbų ciklas „Kristijono Donelaičio tyrimai (2001–2015)“. Pateikė Lietuvos literatūros ir tautosakos institutas.
7. **Antanas Goštautas.** Darbų ciklas „Sveikatos psichologija ir medicina – mokslo tyrimų, studijų ir įrodymais grindžiamos praktikos integracija sveikatos priežiūros sistemoje (2001–2015)“. Pateikė Vytauto Didžiojo universitetas.
8. **Olegas Poliakovas.** Darbų ciklas „Lietuvių ir kitų indoeuropiečių kalbų santykių tyrimai istorijos ir kultūros kontekste (2001–2015)“. Pateikė Vilniaus universitetas.
9. **Vasilijus Safronovas.** Darbų ciklas „Reikšmių sistemų, formavusių istorinę ir erdvinę vaizduotę pietrytiniame Baltijos regione, tyrimai (2008–2015)“. Pateikė Klaipėdos universitetas.
10. **Darius Staliūnas.** Darbų ciklas „Rusijos tautinė politika ir tarptautiniai santykiai XIX a. Lietuvoje (2002–2015)“. Pateikė Lietuvos istorijos instituto mokslo taryba.
11. **Laima Šinkūnaitė.** Darbų ciklas „Kelionė į Ramybės kalną: Pažaislio kamaldulių vienuolyno dailės ikonologija (2001–2015)“. Pateikė Vytauto Didžiojo universitetas.

FIZINIŲ, BIOMEDICINOS, ŽEMĖS ŪKIO IR TECHNOLOGIJOS MOKSLŲ SEKCIJA

Fizinių mokslų sritys

Fundamentiniai ir taikomieji mokslinių tyrimų darbai

1. **Darius Abramavičius.** Darbų ciklas „Dvimatės koherentinės spektroskopijos teorija – kelias į kvantinės dinaminės tomografijos pažinimą (2001–2015)“. Pateikė Vilniaus universitetas.
2. **Roaldas Gadonas, Mangirdas Malinauskas, Mikas Vengris.** Darbų ciklas „Erdvėje ir laike koncentruotos šviesos sąveikos su medžiaga: žinios, valdymas, technologijos (2001–2015)“. Pateikė Vilniaus universitetas.
3. **Valdemaras Razumas, Gintaras Valinčius.** Darbų ciklas 2D- ir 3D-struktūrų biopanašios savitvarkės sistemos: sintezė, savybių tyrimai ir praktinis pritaikymas (2001–2015)“. Pateikė Vilniaus universitetas.
4. **Mifodijus Sapagovas, Raimondas Čiegis, Artūras Štikonas.** Darbų ciklas „Neklasikiniai diferencialiniai uždaviniai ir jų sprendimo metodai (2001–2015)“. Pateikė Vilniaus universitetas.

Biomedicinos ir žemės ūkio mokslų sritys

Fundamentiniai ir taikomieji mokslinių tyrimų darbai

1. **Algirdas Augustaitis.** Darbų ciklas „Aplinkos veiksnių kompleksiško poveikio miškų būklei ir produktyvumui dėsningumai globalios kaitos sąlygomis (2001–2015)“. Pateikė Aleksandro Stulginskio universitetas.
2. **Kęstutis Strupas, Virgilijus Beiša, Gintaras Simutis.** Darbų ciklas „Naujų minimaliai invazinių ir transplan-tacinių tyrimų bei technikų pilvo chirurgijoje diegimas Lietuvoje (2002–2015)“. Pateikė Vilniaus universitetas.

Eksperimentinės plėtros darbai

1. **Kęstutis Armolaitis, Iveta Varnagirytė-Kabašinskiė, Vidas Stakėnas, Diana Mizaraitė-Lukminė.** Darbų ciklas „Lietuvos miškų biomasės išteklių darnus naudojimas šalies energetinėms reikmėms (2001–2015)“. Pateikė Lietuvos agrarinių ir miškų mokslų centro mokslo taryba, Lietuvos biomasės energetikos asociacija „LITBIOMA“.
2. **Vytautas Basys, Vida Čigriejienė, Nijolė Drazdienė, Gražina Drąsutienė, Arūnas Liubšys, Rūta Nadišauskienė.** Darbų ciklas „Lietuvos integruotos perinatalinės medicinos struktūra ir pasiekimų pokyčiai (2001–2015)“. Pateikė Lietuvos sveikatos mokslų universitetas, Vilniaus universiteto Medicinos fakultetas, VŠĮ Klaipėdos universitetinė ligoninė, VŠĮ Alytaus apskrities S. Kudirkos ligoninė, VŠĮ Kėdainių ligoninė, VŠĮ Marijampolės ligoninė.
3. **Simas Gližeris, Alfonsas Sigitas Tamošiūnas.** Darbų ciklas „Dekoratyvinių augalų veislių kūrimas (2008–2015)“. Pateikė Aleksandro Stulginskio universitetas, LR žemės ūkio rūmai, VŠĮ Baltijos agroverslo institutas, UAB „Daigelis“, LR Seimo Kaimo reikalų komitetas, Lietuvos ūkininkų sąjunga, Vidmanto Matučio ūkininko ūkis.

Technologijos mokslų sritys

Fundamentiniai ir taikomieji mokslinių tyrimų darbai

1. **Algimantas Bubulis, Vincentas Veikutis.** Darbų ciklas „Mechatroninių sistemų indukuojamo poveikio kompleksiniai tyrimai optimizuojant jų galimybes taikyti šiuolaikinėje medicininėje diagnostikoje bei terapijoje (2001–2015)“. Pateikė Kauno technologijos universiteto senatas.
2. **Rymantas Jonas Kažys, Liudas Mažeika.** Darbų ciklas „Ultragarsinės matavimo, stebėsenos ir diagnostikos technologijos ekstremalioms sąlygoms (2001–2015)“. Pateikė Kauno technologijos universiteto senatas.
3. **Linas Mažutis.** Darbų ciklas „Pavienių ląstelių ir molekulių tyrimai panaudojant mikroskopsčių technologijas (2005–2015)“. Pateikė Vilniaus universitetas.
4. **Ipolitas Židonis.** Monografija „ZI metodas konstrukcinių elementų įtempimų-deformacijų būvio parametrų apskaičiavimui“ (2015). Pateikė Šiaulių universiteto senatas.

Atsiliepiamus ir siūlymus siųsti iki 2016 m. gruodžio 16 d. adresu: Lietuvos mokslo premijų komisijai, Gedimino pr. 3, 01103 Vilnius
Lietuvos mokslo premijų komisija

IN MEMORIAM

JUOZAS KAŠYS 1930 10 14 – 2016 10 08

Doc. dr. Juozas Kašys

Spalio 8 d. rytą, likus tik kelioms dienoms iki 86-ojo gimtadienio, mirė buvęs ilgametis Šiaulių pedagoginio instituto (dabar – Šiaulių universiteto) dėstytojas, docentas Juozas Kašys.

J. Kašys gimė 1930 m. spalio 14 d. Tauragės rajono Pakalniškių kaime. Po studijų Vilniaus pedagoginiame institute kurį laiką dirbo mokytoju įvairiose Lietuvos mokyklose. 1963–1966 m. mokėsi stacionarinėje aspirantūroje Maskvoje ir apgynė pedagogikos mokslų kandidato (po nostrifikacijos – socialinių mokslų daktaro) disertaciją. Netrukus pradėjo dirbti Šiaulių pedagoginio instituto Pedagogikos katedros vyr. dėstytoju. 1971 m. J. Kašiui suteiktas docento vardas. Kurį laiką jis vadovavo Psichologijos katedrai.

Darbo Šiauliuose metais Juozas Kašys aktyviai dalyvavo instituto mokslinėje veikloje. Domėjosi senųjų Lietuvos šviesuolių ir pedagogų palikimu: S. Daukantu („Simonas

Daukantas – tautinio atgimimo pranašas“, 1992), Vydūnu, J. Murka (straipsnis „Talentingas pedagogas, publicistas, poliglota: Jono Murkos 100-ąsias gimimo metines minint“, 1989), pedagogikos istorija („Seminarinės mokytojai – vadovėlių autoriai“, 1992), psichologija („Apie vieną persitvarkymo, kaip socialinio reiškinio, psichologinį (emocinį) aspektą“ (1988), „Pavydas ir pavyduliavimas“ (1995)). Docentas skaitė pranešimus mokslinėse konferencijose Lietuvoje ir užsienyje (Latvijoje, Vengrijoje, Rusijoje), publikavo straipsnius Lietuvos ir užsienio mokslinėje spaudoje, universiteto leidiniuose, Lietuvos dienraščiuose.

Juozas Kašys daug prisidėjo, aktyvinant ir įtraukiant į mokslinę veiklą studentus. Jis organizavo studentų mokslinių darbų konferencijas, ruošdavo studentus respublikinėms pedagoginėms olimpiadoms, jaunųjų mokslininkų konkursams. Prie tuometinės

Pedagogikos katedros docentas įkūrė pedagoginį būrelį ir jo nariams organizuodavo susitikimus su Lietuvos ir kitų šalių mokslininkais, glaudžiai bendradarbiavo su analogišku Liepojos pedagoginio instituto būreliu.

1996 m. J. Kašys išėjo į pensiją ir išvyko gyventi į Marijampolės rajono Kamšų kaimą, tačiau nei mokslinės, nei visuomeninės veiklos nenutraukė. Ten jis parašė dvejų dalių istoriografinę apybraižą „Kamšų kaimo istorija: Lietuvos kaimo praeitis, dabartis“ (2000–2002). Buvusių bendradarbių, studentų ir visų jį pažinojusių atmintyje netikėtai mus palikęs Juozas Kašys išliks kaip plačios erudicijos ir gilių įžvalgų, energingas, iškalbus ir linksmas žmogus, visada rasdavęs laiko padėti ir patarti, gebantis sudominti savo veikla, skatinantis ieškoti ir siekti užsibrėžtų tikslų.

Edukologijos ir psichologijos katedros bendruomenės vardu – dr. Birutė Šilėnienė

Autistiškų vaikų muzikinis ugdymas šiuolaikinių mokslo tyrimų kontekste

Rolandas Aidukas

Pabaiga. Pradžia – Nr. 16 (571)

M. Jakubovskajos ir kitų pedagogų patirtis rodo, kad dainavimas – universaliausias muzikavimo būdas, kuris gali būti sėkmingai taikomas autistiškų vaikų muzikiniame ugdyme. Dainavimas unikalus savo kalbos ir muzikos sintezės fenomenu. Balso galimybių naudojimas yra labai efektyvus, ugdant autistiškus vaikus, jis padeda jiems įgyti ir kalbos įgūdžių. IIM grindžiamas nerašytine muzikos mokymo tradicija ir prielaida, kad kiekvienas vaikas yra muzikali asmenybė, reaguojantis į muziką ir gebantis kurti muzikinius ryšius. Metodas orientuotas ne į rezultatą, o į patį muzikinio ugdymo procesą.

M. Jakubovskaja siūlo natų mokymą pakeisti mokymo sistema „Garsas – spalva“, kai kiekvienam garsui priskiriama atitinkama spalva. Toks metodas 1995 m. atėjo iš Olandijos ir iki šiol taikomas Lietuvos specialiosios kūrybos draugijos „Gubojā“ neįgaliųjų orkestro „Spalvų muzikos“ praktikoje. Jis yra aprašytas Romualdo Brūzgos alternatyvaus adaptuoto muzikinio rašto pradžiamokslje „Spalvų muzika“ (Brūzga, 2005). Garso ir spalvos ryšio problematiką nagrinėjo ir dr. E. Velička (Velička, 1997, 19–30), kuris išsamiai aptarė Rytų filosofijoje svarbią garso ir spalvos sampratą bei simboliką. Mikalojaus Konstantino Čiurlionio (1875–1911) tapyba yra mums geriausiai žinomas dailės ir muzikos sintezės pavyzdys. Viena iš sinestezijos formų – spalvinė klausa, dar vadinama sinopsija. Sinopsija pasižymėjo kompozitoriai Aleksandras Skriabinas, Nikolajus Rimskis Korsakovas, Olivieras Messiaenas ir kiti.

Ne mažiau įdomus yra muzikos ir skaičių ryšys. Muzikos ir matematikos ryšiai, skambančių skaičių simbolika yra aprašomi įvairių autorių darbuose (Velička, 1997). Tikslieji mokslai glaudžiai susiję su muzikos menu. Dr. Rimos Povilionienės monografijoje

je „Musica matematica“ aptariami muzikos kompozicijų tyrimai atskleidžia originalias matematikos įtakos garsų menui formas ir kompozicines jų galimybes, primena ankstesnių epochų matematinių tradicijų atgavimą XX–XXI a. reiškinį bei originalią, šiuolaikinės muzikos matematizaciją reprezentuojančią kryptį (Povilionienė, 2013).

Kyla klausimas: ar galima matematiniiais metodais apskaičiuoti, kokia muzika yra tinkamiausia ir galėtų būti efektyviausiai naudojama vaikų muzikiniame ugdyme? Pasak kompozitoriaus, matematiko, architekto Ianio Ksenakio (1922–2001), „vaiko psichinių struktūrų raida yra pavaldi dėsniams, kuriuos atrado matematikai ir fizikai“ (Kašponis, 2014: 27). Lietuvos mokslininkų sąjungos Tarpdisciplininės muzikologijos grupės pirmininko prof. dr. Karolio Rimtauto Kašponio pasiūlyti lyginamasis ir tikimybinis statistinis tyrimo metodai, kuriais apibrėžiamos specifinės, nacionalinės lietuvių muzikos savybės, nustatomos esminės melodikos ir lietuvių kalbos dėsningumų analogijos, yra paskelbti monografijoje „Lietuvių muzikos melodika ir harmonija“ (Kašponis, 1992). Tokio tyrimo, skirto vaikų muzikos terapijai bei muzikiniame ugdyme naudojamam repertuarui analizei, dar neturime.

Ne mažiau svarbūs ir filosofijos tyrimai. 2016 m. LMFTA įvyko tarptautinė filosofijos konferencija „Apie esmę ir kontekstą“. Ją organizavo tarptautinis muzikologų ir filosofų institucijų aljansas, kurio partneriai yra Lietuvos filosofų draugija, Karališkoji muzikų draugija (*Royal Musical Association*), Amerikos muzikologų draugijos (*American Musicological Society*) Muzikos ir filosofijos studijų grupė, Belgrado menų universitetas. Forume dalyvavo žymiausi muzikologijos ir filosofijos atstovai: prof. dr. Richard Taruskin (Kalifornijos universitetas), prof. dr. Paul Boghossian (Niujorko universitetas), prof. dr. Jerrold Levinson (Merilando universitetas), prof. dr. Tamara Levitz (*UCLA Herb Alpert School of Music*, Los Andželas).

XX a. įvairių šalių mokslininkai tyrė muzikinius gabumus, atmintį, absoliučiąją klausą, spalvinį girdėjimą, kurčiųjų muzikinę patirtį ir kita. XX a. antroje pusėje buvo nagrinėjami kognityviniai, psichologiniai muzikos suvokimo klausimai, muzikinio ugdymo ir emocijų vaidmuo. XXI

EEE PARAMA LIETUVAI:
partnerystė vertybėms
kurti ir išsaugoti

a. buvo atliekami autizmo spektro sutrikimų turinčių vaikų ir suaugusiųjų neurologinės muzikos terapijos tyrimai. Lietuvoje filosofines muzikos suvokimo problemas kognityviniais aspektais tiria LMFTA doc. dr. Vida Umbrasienė. Muziką, kaip žmogaus sąmonės fenomeną, pradėję tirti kognityvizmo atstovai yra įsitikinę, kad dominuojanti mūsų pasaulio paradigma yra psichologija (Umbrasienė, 2015: 19). Muzikos psichologija ir kognityvinė muzikologija tiria, kaip žmogus mokosi muzikos, kaip ją analizuoja ir kokį poveikį muzikos mokymasis bei muzikinė veikla turi žmogaus kognicijai (Umbrasienė, 2015: 20). Šiame kontekste V. Umbrasienės tyrimai yra labai svarbūs tolesnei muzikologijos mokslo raidai.

Muzikos tyrimai jau kuris laikas siejami su psichologija, biomedicina ir tiksliaisiais mokslais. Svarbiausiu dalyku tampa tarpdisciplininiai tyrimai bei tarpdisciplininis požiūris į šių problemų sprendimą. Numatant mokinių, turinčių autizmo spektro sutrikimų, ugdymą, labai reikšmingi yra specialiosios pedagogikos, muzikos terapijos, muzikinio ugdymo, etninės kultūros, choreografijos ir teatro, kognityvinės muzikologijos, psichologijos, filosofijos, neurologijos ir tikslųjų mokslų laimėjimai. Aptarti muzikos terapijos tyrimai ir V. Aleksienės mokslinis bei pedagoginis indėlis yra ne tik įdomūs, bet ir svarbūs muzikos specialistams, dirbantiems su autistiškais vaikais.

Moksliniai tyrimai, muzikos pedagogų ir muzikos terapeutų patirtis rodo, kad muzika ugdymo procese yra tokia pat svarbi, kaip ir kalbos mokymas. Muzikinis vaikų, turinčių autizmo spektro sutrikimų, ugdymas negali būti tiriamas, nesiejant jo su daugelio mokslų pasiekimais. Muzikos terapeutų patirtis, kuri vis labiau pripažįstama Lietuvoje, galės iš esmės

padėti muzikinio ugdymo specialistams, kartu ir jų ugdytiniais – autistiškiems vaikams.

Literatūra:

Aleksienė, V. (2005). Muzikinis neįgaliųjų ugdymas ir terapijos įžvalgos. Neįgaliųjų meninis ugdymas. Metodikos ir terapijos aspektai. Kaunas: Kronta, p. 78–115.

Aleksienė, V., Zvicevičienė, S. (2009). Lietuvių etnochoreografija autistiškiems vaikams: ugdymo ir terapijos aspektai. Vilnius: Ciklonas.

Brūzga, A. (2005). Spalvų muzika. Alternatyvaus adaptuoto muzikinio rašto pradžiamokslis. Vilnius: Lietuvos sutrikusio intelekto žmonių globos bendrija „Viltis“.

Eren, B. (2015). The Use of Music Interventions to Improve Social Skills in Adolescents with Autism Spectrum Disorders in Integrated Group Music Therapy Sessions. *Social and Behavioral Sciences* 197. Athens.

Kašponis, K. R. (2014). Greimas arti ir toli. Greimas Close and Far. Kaunas: Naujasis lankas.

Povilionienė, R. (2013). Musica matematica. Tradicijos ir inovacijos šiuolaikinėje muzikoje. Vilnius: Lietuvos muzikos ir teatro akademija.

Umbrasienė, V. (2015). Muzika ir muzikologijos virsmai kognityvinių mokslų kontekste. *Ars et praxis*. 3 tomas. Vilnius: Lietuvos muzikos ir teatro akademija, p. 11–24.

Velička, E. (1997). Muzika – mistinis visatos modelis. Kaunas: Šviesa.

Vilkėlienė, A. (2003). Ypatybių vaikų integruotas muzikinis ugdymas. Specialioji meno pedagogika. Vilnius: Kronta.

Vilkėlienė, A. (2005). Ugdytinis – muzikos instrumentas (Dalcroze'o eurtimijos erdvėje). Neįgaliųjų meninis ugdymas. Metodikos ir terapijos aspektai. Kaunas: Kronta, p. 160–175.

Кашпонис, Р. (1992). Мелодика и гармония литовской музыки. Вильнюс: Мокслас.

Internetinė nuoroda:

McFerrana ir kt. 2016. Katrina Skewes McFerran, G. Thompson and L. Bolgerb. The Impact of Fostering Relationships Through Music Within a Special School Classroom for Students with Autism Spectrum Disorder: an action research study [interaktyvus]. Prieiga per internetą:

<http://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/09650792.2015.1058171#.V25sB-T1Lh4> [žiūrėta 2016-06-25]

TARPTAUTINIS MOKSLO IR VERSLO BENDRADARBIAVIMAS

Bendri kibernetinės saugos tyrimai

Kauno technologijos universitetas (KTU) ir technologinių kibernetinės gynybos konsultacijų, reagavimo į saugos incidentus bei taikomųjų mokslinių tyrimų įmonė NRD CS pasirašė bendradarbiavimo sutartį. KTU ir NRD CS vykdys bendrus tyrimus universiteto akademiniame kompiuteriniame tinkle ir laboratorijose, stiprins tinklų saugą, kurs naujus kibernetinės saugos metodus, pritaikomus tiek Lietuvoje, tiek užsienyje.

NRD CS teiks ekspertinę paramą kibernetinio saugumo dėmeniui universiteto aukštojo mokslo programose stiprinti ir informatikos srities studijų programoms tobulinti, siekiant, kad kibernetinė sauga taptų integruota informatikos studijų dali-

mi. Bendrovė taip pat teiks pasiūlymus dėl studentų praktikos darbų, magistrantūros ir doktorantūros baigiamųjų darbų temų bei steigs stipendijas studentų specializacijai kibernetinės saugos srityje.

„Vykdant sparčiai skaitmenizacijai ir vis didesniems informacijos kiekiams persikeliant į internetinę erdvę, gebėjimai ir galimybės užtikrinti šios informacijos saugumą tampa rimtu iššūkiu. Kompetencijų ir žinių kibernetinės saugos srityje turintys informacinių technologijų specialistai itin reikalingi ir paklausūs, o Lietuvoje jų trūksta. Tikiuosi, kad bendradarbiaujant su verslu, gilinant studijų programas, šią spragą pavyks bent iš dalies užpildyti“, – teigė KTU rektorius

Petras Baršauskas.

NRD CS ir KTU taip pat kartu rengs mokslines publikacijas kibernetinės saugos tema, vystys naujas kibernetinės saugos paslaugas ir sprendimus, dalyvaus projektuose Lietuvoje ir užsienyje bei sieks glaudesnio studijų ir praktikos sąlyčio. „Vykdami kibernetinio saugumo projektus tiek Lietuvoje, tiek užsienio šalyse, pavyzdžiui: Butane, Bangladeše ar Tanzanijoje, matome, kad, įsigalint skaitmeninėms technologijoms ir augant su tuo susijusioms grėsmėms, atsiranda poreikis iš esmės naujam požiūriui ir technologijoms. Todėl būtina stiprinti Lietuvos verslo ir mokslo bendradarbiavimą, skatinti mokslo inovacijas kibernetinės

saugos srityje ir realizuoti jas Lietuvoje bei užsienio rinkose“, – komentavo NRD CS direktorius dr. Vilius Benetis.

Apie NRD CS

UAB NRD CS yra technologinių kibernetinės gynybos konsultacijų, reagavimo į saugos incidentus bei taikomųjų mokslinių tyrimų įmonė. Bendrovės klientai – vyriausybės, teisėsauga, nacionaliniai ryšių regulatoriai, organizacijų saugos padaliniai. Įmonė įgyvendina *Norway Registers Development AS* misiją sukurti saugią skaitmeninę aplinką šalims, vyriausybėms, verslams ir gyventojams bei prisideda prie kibernetinės saugos metodikų kūrimo.

„TYRĖJŲ NAKTIS“ KVIES PAŽVELGTI Į MOKSLO ATEITĮ

Martynas Karčiauskas

Paskutinį rugsėjo penktadienį Lietuvoje nuvilnijusios „Tyrėjų nakties“ dalyviai turėjo galimybę aplankyti daugiau nei 327 renginius, vykusius Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje, Šiauliuose, Panevėžyje, Molėtuose ir kituose šalies miestuose. Pirminiais duomenimis, šių metų „Tyrėjų nakties“ renginiuose dalyvavo daugiau nei 250 mokslininkų, o apsilankė keliolika tūkstančių žmonių. Renginio organizatoriai jau pradeda planuoti kitų metų „Tyrėjų nakties“ atradimus, nes laukia nemažas iššūkis – supažindinti su mokslo ateitimi, kuri gali labai greitai persikelti į mūsų kasdienybę ir buitį.

Šių metų „Tyrėjų naktį“ netrūko įvairių atradimų, tačiau, vis labiau temstant, renginiuose ėmė karaliauti virtualioji tikrovė. Vakariniame renginio dalyje, kuri vyko Vilniaus energetikos ir technikos muziejuje, patirti virtualių atradimų siekė daugiau nei 1700 įvairaus amžiaus žmonių. Didžiausio lankytojų dėmesio sulaukė laboratorija, kurioje žmonės patys galėjo išbandyti virtualiosios tikrovės akinius, fizikų ir lazerių

„Tyrėjų nakties“ vakarą Vilniuje virtualios tikrovės patirtis išbandė daugiau nei 600 žmonių

šou bei prisijungti prie virtualiosios tikrovės. Pastarajame renginyje dalyvavo beveik 500 entuziastų, stebėjusių mūsų organizme gyvenančių bakteriofagų kovą su bakterijomis.

„Matant kasmet augantį žmonių susidomėjimą „Tyrėjų naktimi“, mūsų motyvacija nustebinti jus kaskart tik didėja. Suprantame, kad tai padaryti tampa vis sunkiau, todėl kitiems metams pasirinkome itin ambicingą – ateities mokslo technologijų – temą. Tai – plati, daugelį sričių aprėpianti tema, kurią atskleisti viešose įvairių Lietuvos miestų erdvėse bus ne lengva užduotis, todėl ruoštis pradėdame jau dabar.

Kaip tai turėtų atrodyti? Norime suteikti progą pasižvalgyti po atradimus ir technologijas, kurios greitai

neatpažįstamai pakeis mūsų namus, gatves ir aplinką“, – sako kasmetę „Tyrėjų naktį“ koor-

dinuojančio Baltijos pažangių technologijų instituto direktorius dr. Tomas Žalandauskas. Anot jo, jau seniai pastebėta tendencija, kad „Tyrėjų nakties“ lankytojų tikslas – ne tik išgirsti apie mokslinius pasiekimus, bet ir juos pamatyti, išbandyti, suprasti jų poveikį mūsų kasdienybei. Organizatoriai jau dabar pradeda ieškoti partnerių: mokslininkų, įmonių ir organizacijų, kurie padėtų kitų metų „Tyrėjų naktį“ ateities technologijų galimybes pademonstruoti kuo gyviau ir patraukliau.

„Tyrėjų naktis“ paskutinį rugsėjo penktadienį vyksta daugiau nei 30 Europos šalių, o pažinti mokslo rezultatus tą dieną kviečia daugiau nei 300 Europos miestų. Tai – Europos Komisijos iniciatyva, kurios tikslas – didinti mokslininkų pripažinimą visuomenėje, sudarant galimybę iš arti susipažinti su jų darbais ir pasiekimais. *Daugiau informacijos:* Tomas Žalandauskas, tomas@bpti.lt, +370 686 89 354; Jurga Buzytė, j.buzyte@spincomm.lt, +370 612 01 060.

Daugiausiai emocijų kasmet sukeliantis fizikų komandos N2 pasirodymas. Organizatorių fotoarchyvo nuotr.

Energetikos ir technikos muziejuje – paskutinės akimirkos prieš masinį pasinėrimą į virtualią tikrovę

VGTU studentų išradimas – mūsų buičiai

Šis studentų išradimas garantuos, kad pamiršite nemalonią situaciją vonioje, kai šlapias vonios kilimėlis ne tik gadina nuotaiką, bet ir sukelia barnius. „Iš patirties žinome, kad dažnai kyla konfliktai dėl šlapio vonios kilimėlio. Jei kažkas nusimaudęs nepadžiovė jo, kyla barniai. Jei kilimėlis padžiautas – irgi blogai, nes, išlipus

iš vonios, nemalonu stovėti ant šaltų vonios plytelių“, – pastebėjo Vilniaus Gedimino technikos universiteto Mechanikos fakulteto absolventas Benas Garbinčius. Kartu su kurso draugu Tadu Kaminsku jis rado šios situacijos sprendimą – sukūrė šildantį ir savaime išdžiūstantį vonios kilimėlį (angl. *Warm Feet Mat*).

Pasak Gamybos inžinerijos ir valdymo studijų programos absolventų, jų sukurtas kilimėlis veikia panašiai kaip šildomos grindys: „Kilimėlyje yra svorio sensoriai, įjungiantys nepertraukiamą 15 min. šildymo ciklą, kai ant jo atsistojama. Kilimėlis pakraunamas paprastu USB krovikliu, tokiu pačiu kokius įpratome naudoti įkraudami išmaniuosius

telefonus. Tad, pametus kilimėlio kroviklį, galima pasinaudoti telefonu“, – pataria T. Kaminskas. Kilimėlis įkraunamas per 8–9 val. Kartu gyvenanti pora, maudydamasi du kartus per parą, vieną kartą įkrautu kilimėliu galėtų naudotis visą savaitę. *Parengta pagal Vilniaus Gedimino technikos universiteto Ryšių su visuomene skyriaus pranešimą*

LIETUVOS STUDENTŲ SĄJUNGOJE

Atranka Petro Vileišio nominacijai

Lietuvos studentų sąjunga skelbia atranką Lietuvos pramonininkų konfederacijos įsteigta Petro Vileišio nominacijai gauti. Petro Vileišio skulptūrinis portretas ir 1200 eurų premija skiriama Lietuvos studentams, kuriems būdingas noras ir pastangos suvokti bei ugdyti savyje verslumo mąstyseną ir bruožus, pilietinės pareigos ir atsakomybės supratimą, siekiantiems aukštojo išsilavinimo, gero pasiruošimo produktiviam darbui verslo srityje, pasiekusiems

geriausių akademinų rezultatų, aktyviai dalyvaujantiems visuomeninėje veikloje, gerbiantiems Lietuvos istorinį paveldą.

Kandidato nominacijai pristatymo dokumentuose pateikiama:

– trumpa biografija (CV);

– veikla: versle; mokslo ir studijų srityje; visuomeninė veikla; mecenatinė parama; įtaka ugdant žmonių pilietiškumą; kita kandidatui palanki informacija.

Kandidatų, norinčių gauti Petro Vileišio

nominaciją, dokumentų lauksime iki lapkričio 7 d. 10 val. el. paštu liucija.sabulyte@lss.lt. Atranka bus vykdoma trim etapais:

1. Lietuvos studentų sąjunga nagrinėja iki lapkričio 7 d. gautas studentų kandidatūras ir iki lapkričio 10 d. perduoda jas Petro Vileišio nominacijų komitetui;
2. Petro Vileišio nominacijų komitetas iki lapkričio 20 d. teikia išvadą Lietuvos pramonininkų konfederacijos Prezidiumui;

3. Galutinį sprendimą dėl nominacijos suteikimo priima Lietuvos pramonininkų konfederacijos Prezidiumas.

Su nominacijos teikimo nuostatais galite susipažinti Lietuvos pramonininkų konfederacijos puslapyje: <http://www.lpk.lt/apdovanojimai/petro-vileisio-nominacija/>
Teirautis: Liucija Sabulytė, el. p. liucija.sabulyte@lss.lt; tel. (8 696) 37 829

Konferencija apie tausojančio ūkininkavimo sistemas

Dr. Ina Stuogė

Spalio 4–6 d. Aleksandro Stulginskio universitete įvyko tarptautinė konferencija „AGROECO 2016“, skirta ilgalaikių tausojančio ūkininkavimo sistemų kūrimo, maisto saugos ir klimato kaitos kūrimo klausimams nagrinėti. Konferencijoje dalyvavo ir skaitė pranešimus mokslininkai iš įvairių valstybių mokslo institucijų: Latvijos, Estijos, Graikijos, Japonijos, Vokietijos, Nigerijos, Rusijos, Baltarusijos. Lietuvai atstovavo mokslininkai iš Lietuvos žemės ūkio ir miškų mokslų tyrimų centro, Kauno technologijos, Lietuvos sveikatos mokslų, Vytauto Didžiojo ir Aleksandro Stulginskio universitetų.

Konferencijoje sveikinimo žodį taręs Aleksandro Stulginskio universiteto prorektorius dr. Romualdas Zemeckis pasidžiaugė, kad labai aktualūs tausojančio žemės ūkio klausimai paskatino įvairių šalių mokslininkus atvykti į Lietuvą ir pasidalinti naujais tyrimų rezultatais, aptarti glaudaus tarpdalykinio bendradarbiavimo galimybes. Pasak Lietuvos mokslų akademijos vardu kalbėjusio akademiko Zenono Dabkevičiaus, mokslo įstaigų tarptautinis bendradarbiavimas yra labai aktualus visai tolesnei agrarijų mokslų raidai, ieškant naujų tausojančio

Konferencija AGROECO – Aleksandro Stulginskio universitete

Konferencijos AGROECO dalyviai

ūkininkavimo sprendimų. Gausiai susirinkusius mokslininkus, studentus ir verslo atstovus pasveikino Žemės ūkio ministerijos Ekonomikos departamento direktorius dr. Vygandas Katkevičius, o šeimininkų vardu – Agronomijos fakulteto dekanas profesorius dr. Viktoras Pranckietis.

Plenarinės sesijos metu Tokijo Metropolitan universiteto profesorius dr. Takashi Kosaki įtaigiai išdėstė tausojančio žemės panaudojimo, saugant dirvožemio išteklius, strategiją, o profesorius dr. Andrzej Bieganski iš Lenkijos mokslų akademijos Liublino Agrofizikos instituto aptarė bioįvairovės išsaugojimo kryptis. Graikijos atstovas, dr. Vasileois Takavakoglou iš Aristotelio universiteto Tesalonikuose akcentavo ekologinių inovacijų svarbą, taupiai naudojant

vandens išteklius žemės ūkyje. Nepaprasto dėmesio sulaukė Vokietijos Hohenheimo universiteto profesorius dr. Martino Kreeb pranešimas apie bioekonomikos ir bioenergetikos integraciją Europoje. Ilgalaikių tyrimų rezultatus analizavo Latvijos žemės

Tokijo Metropolitan universiteto profesorius dr. Takashi Kosaki. ASU fotoarchyvo nuotr.

ūkio universiteto profesorė dr. Zinta Gaile ir Estijos gyvybės mokslų universiteto atstovė dr. Evelin Loit.

Didžiulė temų įvairovė, labai įdomios, kartkartėmis net aštrios diskusijos, kilusios tarp mokslo ir verslo atstovų, rodo, kad ilgalaikiai dirvožemio, maisto saugos, klimato kaitos ir bioįvairovės išsaugojimo tyrimai yra itin aktualūs nūdienos gyvenime. Plati kultūrinė ir pažintinė programa padėjo konferencijos dalyviams išsamiau aptarti opias mokslo temas, užmegzti naujus tarpvalstybinius ir tarpdisciplininius ryšius, lankantis 9-ojoje miško, medžioklės, žvejybos ir gyvulininkystės technologijų parodoje „Sprendimų ratas 2016“, tuo metu vykusioje Aleksandro Stulginskio universitete ir Romualdo Majero ūkyje (Kauno r.).

NAUJOS KNYGOS

Vilniaus universitete

Žiliukaitė, Rūta; Poviliūnas, Arūnas; Savicka, Aida. (2016). Lietuvos visuomenės vertybių kaita per dvidešimt nepriklausomybės metų. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 316 p.

Vilniaus universiteto leidykla išleido Filosofijos fakulteto mokslininkų doc. Rūtos Žiliukaitės, prof. Arūno Poviliūno ir dr. Aidos Savickos monografiją „Lietuvos visuomenės vertybių kaita per dvidešimt nepriklausomybės metų“. Autoriai atskleidė, kaip, remiantis 1990, 1999 ir 2008 m. Europos vertybių tyrimo duomenimis, kito mūsų visuomenės vertybinės nuostatos šiose socialinio gyvenimo srityse: šeima, darbas, laisvalaikis, religija, moralė ar politika. Aptarta, kuo skiriasi Lietuvos gyventojų vertybės nuo kitų Europos Sąjungos šalių ar kaimyninių Rytų Europos šalių gyventojų vertybių, kaip reikėtų suprasti komparatyvistinių sociologinių vertybių tyrimų rezultatus ir kaip būtų galima atsakyti į tokių tyrimų kritiką. Monografija parengta ir jos leidyba finansuota Lietuvos mokslo tarybos remiamo projekto „Lietuvos visuomenės vertybių kaita per dvidešimt nepriklausomybės metų“ (MIP-007/2015) lėšomis.

Lietuvos medicinos bibliotekoje

André, Christophe. (2015). Tik nepasirūk būti laimingas: pozityviosios psichologijos abėcėlė. Iš prancūzų kalbos vertė Akvilė Melkūnaitė. Vilnius: Tyto alba, 399 p.

Davainienė, Gintarė. (2015). Svajonę paversk tikrove: kaip gauti tai, ko iš tiesų nori. Vilnius: Alma littera, 331 p.

Guiliano, Mireille. (2015). Kodėl prancūzės nestorėja? Iš anglų kalbos vertė Rūta Razmaitė. Vilnius: Alma littera, 293 p.

Medicinos istorijos kalendorius. (2016). Lietuvos medicinos istorijos įžymiosios datos. Skiriama Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto įkūrimo 235 metų sukakčiai paminėti. Sudarė Vitalija Janina Miežutavičiūtė. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 62 p.

Noriu žinoti (enciklopedija). (2015). Pasaulis, kokio nesi matęs. Iš anglų kalbos vertė Eglė Podčasinskienė, Lina Kazlauskaitė ir Daina Sutkienė. Vilnius: „Baltų lankų“ leidykla, 360 p.

Tacas, Samuelis; Majorovas, Vladimiras. (2015). Dirbančios rankos. Knygoje panaudotos dailininko Evaldo Mikalauskio iliustracijos iš knygos „Muzikanto rankos“. Vilnius: Mažoji leidykla, 152 p.

Dadelo, Stanislavas. (2015). Sveika gy-

vensena. Vadovėlis. Vilniaus Gedimino technikos universitetas. Vilnius: Technika, 220 p.

Jones, Edgar. (2001). The business of medicine. London: Profile Books, 520 p.

Kocius, Mantvilijus [et. al.]. (2016). Ortopedija, traumatologija. Mokomoji knyga. Manvilijus Kocius, Narūnas Porvaneckas, Valentinas Uvarovas, Igoris Šatkauskas, Sigitas Ryliškis. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2016. 410 p.

Tautkus, Valdas. (2014). Šiaurietiškasis ėjimas kiekvienam. Turinyje aut.: Vilmantas Aušra, Eglė Kliukaitė, Laimontas Rakauskas, Vida Vencienė. Vilnius: Tikra knyga, 2014. 91 p.

Vaikų sveikatą stiprinanti aplinka. (2016) Respublikinė mokslinė praktinė konferencija „Vaikų sveikatą stiprinanti aplinka. Kurkime ją drauge“. Straipsnių rinkinys. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 82 p.

Bielskis, Andrius. (2015). Apie filosofijos ir meno prasmę. Mokslo studija. Iš anglų kalbos vertė Egidijus Mardosas. Kaunas: Vitae Litera, 135 p.

Légaut, Jacqueline. (2013). Psichoanalizė lyg niekur nieko. Iš prancūzų kalbos vertė Aušra Budrytė. Vilnius: DEMOS kritinės minties institutas, 111 p.

Lietuvos nacionalinis atlasas. (2016). Nacionalinė žemės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos, Vilniaus universitetas. 2-asis

leidimas. Vilnius: „GIS-Centras“, 2 t. T. 2: Lietuvos Didžioji Kunigaikštystė (iki 1795 m.), Lietuva XIX amžiuje, Nepriklausoma Lietuva (1918–1940 m.), nacių ir sovietinės okupacijos laikmetis (1940–1990 m.). Parengė Vilniaus universiteto Gamtos mokslų fakulteto Kartografijos centras, bendradarbiaujant su Lietuvos istorijos institutu, 114 p.

Lietuvos technikos bibliotekoje

Lietuvos karinė doktrina. (2016). Parengė Lietuvos kariuomenės Mokymo ir doktrinų valdyba. Atsakingasis redaktorius G. Sadaitis. 2-asis leidimas. Vilnius: Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija, 106 p.

Imahashi, R. (2016). The Akita Ranga School and the cultural context in Edo Japan. Translated by R.S.McCreery. Tokyo: International house of Japan, Inc., 434 p.

The Low Countries: arts and society in Flanders and the Netherlands. (2016). Bruges (Flanders): Flemish-Netherlands Foundation “Stichting Ons Erfdeel”, 320 p.

Drazdauskiene-Rutkauskaitė, M. L. (2016). Language and usage: potentialities and problems. Vertimas į anglų k. English editor C. Phillips. Warszawa: Wszelchnica Polska Szkoła Wyższa w Warszawie, 241 p.

LMA Vrublevskių bibliotekoje

Lietuvos archeologijos motina Reginos Volkaitės-Kulikauskienės 100-mečiui

Loreta Glebavičiūtė

2016 m. rugsėjo mėnesį Lietuvos nacionaliniame muziejuje ir Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių bibliotekoje vyko renginiai, skirti archeologės, Lietuvos mokslų akademijos narės – korespondentės Reginos Volkaitės-Kulikauskienės 100-ųjų gimimo metinių sukakčiai paminėti. Ji vertinama kaip bene daugiausia Lietuvos archeologijos mokslui nusipelnęs žmogus, pedagogė, išauginusi jaunų archeologų kartas, išleidusi nemažai mokslo leidinių. 2005 m. apdovanota Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino ordino Karininko kryžiumi.

Bibliotekoje veikė Reginai Volkaitėi-Kulikauskienei parengta paroda „Atvėrusi žemę su joje slypinčiomis paslaptimis būsimoms kartoms“, kurioje eksponuotas gausus jos mokslinis palikimas, saugomas LMA Vrublevskių bibliotekoje. Rugsėjo 26 d. įvyko popietė, kurioje žymios archeologės dukterė Raimonda Daiva Kulikauskaitė-Jankauskienė pristatė su Gintautu Zabiela parašytą, šiemet išleistą knygą „Regina Volkaitė-Kulikauskienė. Dienoraščių pynės“. Pasak Raimondos, po mamos mirties liko daug jos knygų, rankraščių, dienoraščių. Mama svajono parašyti biografiją, todėl dukra ryžosi įgyvendinti jos svajonę. Popietėje prisiminimais pasidalijo ir archeologės anūkas, diplomatas Kęstutis Jankauskas, apie mokslinę ir administracinę R. Volkaitės-Kulikauskienės karjerą bei jos vietą Lietuvos archeologijoje kalbėjo doc. dr. Algimantas Merkevičius. Prof. dr. Ilona Vaškevičiūtė pasakojo apie mokytoją, išugdžiusią puikių archeologų kartą.

Kalbėjusieji pabrėžė, kad Reginos Volkaitės-Kulikauskienės darbo pradžia buvo susijusi su itin nelengvomis sąlygomis Lietuvos archeologijai ir visai šaliai. Lūžio vieta – 1944 metai, kai, grįžus sovietiniam režimui, prasidėjo skaudžios mokslo raidai permainos. Archeologijos mokslo pradininkas profesorius Jonas Puzinas ir kiti mokslininkai, vengdami susidorojimo, išvyko į Vakarų. Lietuvoje liko tik keli jo parengti jauni archeologai, tarp kurių ir Regina su vyru Pranu Kulikausku. Sovietų valdžiai archeologija buvo „nacionalistinis“ mokslas. Ją imta skirstyti į „buržuazinę“, kurios autoritetai ir jų nuveikti darbai buvo nepriimtini, ir sovietinę. Šiuo nelengvu laikotarpiu lietuviškos archeologijos gyvybę teko išlaikyti Reginai ir jos vyrui archeologui P. Kulikauskui.

Diplomatas Kęstutis Jankauskas pasakojo apie savo reiklį močiutę, turėjusią įtakos ir jo likimui, studijų Istorijos fakultete pasirinkimui. Tiesa, vėliau Kęstutis pasuko į diplo-

Anūkas Kęstutis Jankauskas

Akademikė Regina Volkaitė-Kulikauskienė

Apdovanojimą – Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino ordino Karininko kryžių įteikė Lietuvos Prezidentas Valdas Adamkus

matiją. Jiedu kartu vykdavo ir archeologines ekspedicijas: Kęstutis fotografuodavo radinius, o močiutė jį mokydavo kruopštumo, atsakomybės, reiklumo sau. „Abu seneliai buvo gyva Lietuvos istorija. Ieškojo Lietuvos istorijos šaknų archeologijoje sunkiaisiais metais. Esu dėkingas šeimai, kuri išsaugojo istoriją ir pati pelnytai tapo tos istorijos dalimi. Man jie buvo tiesiog seneliai, kuriais visada didžiuojuosi <...>. Tikėjimas ateitimi tais sunkiais laikais nebuvo duotybė, teko būti atsargiems. Namuose gyvenimas labai skyrėsi nuo sovietinio meto realijų. Senelė visada planavo ateitį ir tai padėjo išgyventi negandų laikotarpį“, – kalbėjo K. Jankauskas.

Anot prof. dr. Ilonos Vaškevičiūtės, archeologija laikoma daugiau vyrišku mokslu, nes reikalauja nemažai sveikatos. Tačiau ją iškėlė trys moterys: Regina Volkaitė-Kulikauskienė, Rimutė Rimantienė ir lietuvių išeivijos atstovė M. Alseikaitė-Gimbutienė, gyvenusi JAV. Teko laviruoti, eiti kryžiaus kelius, kad pavyktų išsaugoti, atsieti Lietuvos archeologiją nuo sovietinio antspaudo. Regina pirmoji apgynė habilituoto daktaro laipsnį. Tai buvo labai svarbu ir dėl to, kad jaunas archeologas galėjo rengti Lietuvoje, nebereikėjo vykti į Maskvą, visos archeologijos disertacijos buvo ginamos Lietuvoje.

Biografija ir mokslinė veikla

Regina gimė 1916 m. rugsėjo 10 d. veterinarijos felčerio Kazimiero Volko ir Teklės Urbanavičiūtės-Volkienės šeimoje. Volkai buvo bajorai, kilę iš Gaižuvos. 1936 m. ji baigė Kėdainių gimnaziją ir įstojo į Vytauto Didžiojo universiteto Humanitarinių mokslų fakultetą, kur studijavo Lietuvos istoriją. Nuo 1938 m. spalio pradėjo dirbti muziejaus Priešistorinio skyriuje muziejininke. Tvarkė archeologinius radinius, dalyvavo muziejaus renginiuose ir archeologinėse ekspedicijose Grauziuose, Upytėje, Veršvuose, Sargėnuose ir kt. Studijas 1940 m. baigė jau Vilniaus universitete, apgynusi diplomą darbą „Rytinės baltų ribos priešistoriniais laikais“. Dėl valdžių kaitos 1940–1944 m. įgijo net tris universiteto baigimo diplomus, nes kiekviena valdžia anksčiau išduoto diplomo nepripažindavo. 1941 m. susituokė su archeologija studijuojančiu Pranu Kulikausku.

Archeologai Regina ir Pranas Kulikauskai

IX–XII a. (remiantis laidojimo paminklų duomenimis)“.

Tolesnėje R. Volkaitės-Kulikauskienės biografijoje išsiskiria du svarbūs etapai. Tai darbas Vilniaus universitete, o nuo 1962 m. – Lietuvos mokslų akademijos Istorijos institute, kur vyresniojo mokslinio bendradarbio pareigas ėjo iki 1972 m. Tais pačiais metais buvo išrinkta Lietuvos mokslų akademijos nare-korespondente. 1977 m. buvo patvirtintas R. Volkaitės-Kulikauskienės mokslinis projektas, skirtas lietuvių etnogenėzės tyrimams. Jo rezultatai apibendrinti 1987 m. kolektyvinėje monografijoje „Lietuvių etnogenėzė“.

Archeologė parašė per 300 straipsnių, kelias monografijas, 1979 m. įkūrė mokslinį tęstinį leidinį „Lietuvos archeologija“. Jau pirmosios publikacijos parodė, kad į Lietuvos priešistorės tyrinėtojų gretas atėjo pajėgi archeologė.

Svarbiausios publikacijos: „Lietuvos archeologiniai paminklai ir jų tyrinėjimai“ (1958); „Senovės lietuvių papuošalai“ (1958); „Lietuvos archeologijos bruožai“ (1961); „Kovos kirviai Lietuvoje ankstyvojo feodalizmo laikotarpiu“ (1964); „Lietuviai IX–XII amžiais“ (1970); „Lietuvio kario žirgas“ (1971); „Punios piliakalnis“ (1974); „Lietuvių materialinė kultūra IX–XIII amžiuje“

Dukra Raimonda Daiva Kulikauskaitė-Jankauskienė (antra iš dešinės). Nuotraukos iš LMA Vrublevskių bibliotekos fondų

(1978–1981); „Lietuvos archeologija“ (1979–1985); „Iš lietuvių etnogenėzės“ (1981); „Проблемы этногенеза и этнической истории балтов“ (1985); „Lietuvių etnogenėzė“ (1987); „Punia“ (1990); „Senovės lietuvių drabužiai ir jų papuošalai“ (1997); „Vakarų baltai: etnogenėzė ir etninė istorija“ (1997); „Lietuva valstybės priešaušriu“ (2001).

Dr. Kazio Griniaus (1866–1950) veikla – sveikatos apsaugai

Janina Valančiūtė

Pabaiga. Pradžią – Nr. 16 (571)

Kova su tuberkulioze

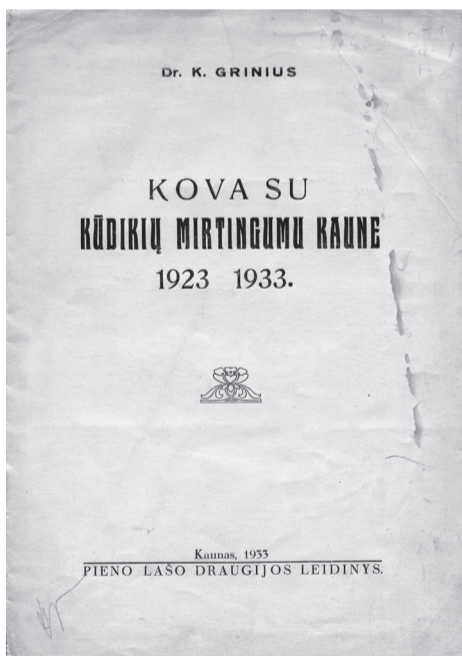
Reikšmingas K. Griniaus indėlis buvo kovoje su tuberkulioze. Pasak dr. Vinco Tercijono, „iškėlimui viešumon reikalo su ta liga d-ro Griniaus daug padaryta“ (Dr. Kazys Grinius – gydytojas visuomenininkas. Kaunas, 1927. p. 37). Daktaro Kazio Griniaus iniciatyva 1924 m. buvo įkurta Draugija kovai su tuberkulioze. Jis buvo išrinktas pirmininku. Atsiminimų knygoje K. Grinius rašė: „Man išpuolė toj kovoj didelė rolė. Lietuvos Respublikos Vyriausybės, sveikatos, savivaldybių, socialinės apsaugos departamentai beveik nepadėdavo kovos su tuberkulioze draugijai.“ (Grinius K. Atsiminimai ir mintys. T. 4. Rankraštis. p. 430).

Vadovaujant K. Griniui, pradėta organizuota kova su džiova. Jis parengė draugijos darbo planą 25 metams, kuriame numatė įrengti 3 tūkst. vietų sanatorijas ir 75 dispanserius. Plano neįgyvendino iki galo, tačiau buvo padaryta nemažai. Draugija

Dr. K. Grinius gydytojų tarpe prie Dr. K. Griniaus vardo Dr-jos Kovai su Tuberkulioze Sanatorijos.

Nuotrauka iš žurnalo „Medicina“, (1966, Nr. 4)

Dr. K. Griniaus 1933 metais išleista knyga apie kovą su kūdikių mirtingumu

tapo Tarptautinės kovai su tuberkulioze sąjungos nare, dalyvavo sąjungos metiniuose susirinkimuose.

Daktaras K. Grinius taip pat buvo populiaraus leidinio „Kova su džiova“ sumanytojas ir redaktorius. Apie džiova ir jos gydymą jis paskelbė nemažai straipsnių, perskaitė paskaitų, dalyvavo įvairiuose draugijos renginiuose. Jo redaguojamame laikraštyje „Sveikata“ daug dėmesio skirta tuberkuliozei. K. Grinius teigė, kad „kova su džiova yra sunki ir ilga, ir reikalauja susidėjimo į vieną frontą valdžios ir visuomenės“. Labai svarbu išaiškinti džiovos šaltinius. Pradėta galvoti apie tam tikras organizacijas, kurių paskirtis – registruoti džiova sergančius žmones ir suteikti jiems tinkamą pagalbą.

Dr. K. Grinius pabrėžė vaikų sveikatos centrų ir dispanserių reikšmę kovojant su džiova. 1925 m. laikraštyje „Sveikata“ buvo įvestas naujas skyrius, pavadintas „Kova su džiova“. Jame buvo teikiami patarimai sergantiems džiova, nurodoma literatūra. Kazys Grinius rašė, kad kasmet džiova „nuneša“ apie 6–7 tūkstančius Lietuvos žmonių. Jis įspėjo apie šios ligos pavojingumą: „Džiovos

liga – baisi, brangi, duoda visiems daugybę nelaimių ir nuostolių. Tai yra, taip tariant, visų ligų liga arba jų karalienė, baisesnė už kolerą.“

K. Grinius dažnai rėmėsi užsienio šalių patirtimi. „Sveikatoje“ jis aprašė, kaip pavyko sumažinti mirtingumą nuo džiovos Jungtinėse Amerikos Valstijose. Pripažino, kad Lietuvoje „kovai su tokia baisia liga mes neturime dar nei geros pradžios <...>. Kova su džiova yra sunki, ilga, daug darbo ir daug pinigų reikalauja. Tik dideliu vargu, didelėmis pastangomis džiova yra apgalima, išgydoma. Kova su džiova turi priklausyti visai valstybei. Labai svarbu, kad prie to prisidėtų ir valdžia, ir savivaldybės, ir patys gyventojai. Laikas būtų visiems tai suprasti ir pradėti iš tikrųjų kovoti su ta baisia mūsų sveikatos ir mūsų turtų eikvotoja“.

„Sveikatoje“ buvo teigiama, kad tuberkuliozės gydymas geriausiai atliekamas tinkamai įrengtoje sanatorijoje. Lėšų sanatorių statybai galima tikėtis ne tik iš valstybės biudžeto, bet ir iš Draugijos kovai su tuberkulioze skyrių, rinkliavų, narių mokesčių, aukų, savivaldybės ir vyriausybės pašalpų. Lietuvoje tuo metu buvo dvi sanatorijos (Jurbarke ir Varėnoje), kuriose – tik 100 lovų. Dr. K. Grinius rašė: „Dabar pasireiškia smarkus mūsų naikintojas, baisesnis priešinis – džiovos liga. Spieskime prieš jį kovotojų būrius, organizuokime stiprų frontą ir išvien eidami tą ligą, jei galutinai nenugalėsime, tai bent apmalšinsime ir išgelbėsime kasmet po 2–3 tūkstančius gyvasčių. Taigi, steikime kiekvienoje apskrityje Draugijos kovai su tuberkuliozu skyrius, pradėkime fondą rinkti sanatorijoms steigti.“ K. Grinius vienas pirmųjų akcentavo profilaktikos svarbą sergamumui tuberkulioze mažinti. Viena svarbiausių tokių priemonių jis laikė vakcinaciją. Skiepyti pradėta 1935 m.

Dr. K. Grinius buvo pirmojo tuberkuliozinio dispanserio Kaune įsteigėjas, pirmosios

tuberkuliozinės sanatorijos Aukštojoje Panevėžyje įkvėpėjas ir statytojas. Jo rūpesčiu gautas žemės sklypas sanatorijos statybai, buvo renkamos lėšos. Sanatorija pradėjo veikti 1930 m., o 1937 m. buvo pavadinta K. Griniaus vardu. Sovietinės okupacijos metais sanatorija pervardinta A. Domaševičiaus vardu, tačiau, atkūrus Lietuvos nepriklausomybę, vėl buvo grąžintas steigėjo dr. K. Griniaus vardas.

Indėlis į lietuviškos medicinos spaudos paveldą

Apžvelgiant dr. K. Griniaus medicinos darbus, reikia išskirti jo įnašą į lietuviškos medicinos spaudos paveldą. K. Grinius akcentavo spausdinto žodžio galią: „Žodis, ypač spausdintas žodis, yra didelė galybė. Mes, lietuviai, bekovodami dėl mūsų tautos laisvės, gali sakyti, spaudos žodžiu daug daugiau esame nuveikę, negu ginklais.“ Ypač vertingas dr. K. Griniaus surinktas, susistemintas medicinos knygų lietuvių kalba sąrašas, kuris apima laikotarpį nuo pirmosios medicinos knygos „Regulas diel skarbawu žmonių kaupti sawi reik užlajkinti nug choleros“ pasirodymo 1848 m. Kaune iki 1921 m. K. Grinius, sakydamas, kad iki „Regulas...“ pasirodymo medicinos spaudinių beveik nebūta, remdamasis bibliografu Silvestru Baltromaičiu, paminėjo 1782 m. išėjusį leidinį „Pamokimas apie užauginimą vaiku“. Šiai tematikai jis priskyrė ir Lauryno Ivinskio kalendorių (1846–1862), kuriame buvo spausdinami medicinos straipsniai.

Bibliografiniame leidinyje K. Grinius užregistravo 204 spaudinius. Pridėjus šaltinius – iš viso 211. Jis išskyrė keturis medicinos spaudos etapus: pirmasis – nuo pirmosios medicinos knygos pasirodymo iki 1883 m. (apie 40 m.), kuris „pasižymi tik dvejeta brošiūrų ir keleta straipsnių išleidimu“; antrasis – spaudos draudimo metais (1883–1904), kai jau buvo pastebėta, kad

daugėja spaudos; trečiasis (1904–1918) – nuo spaudos atgavimo iki Lietuvos valstybės susikūrimo; ketvirtasis (1918–1921 m.), kuris skiriasi spaudinių pagausėjimu, „tik dažniausiai ne iš privačios, bet iš valstybinės iniciatyvos“. Surinktos medžiagos pabaigoje pateiktas visų skyrių sąrašas. Jų tematika – nuo akių ligų iki pediatrijos. Nurodomas autorius, pavadinimas, vertėjai, išleidimo data ir vieta. Tai leidžia sužinoti, ar knygos leistos Lietuvos teritorijoje, ar už jos ribų.

Iki medicinos spaudos atsiradimo Lietuvoje vyravo tradicinė liaudies medicina. „Mūsų inteligentijos įtaka į liaudies higienos žinyną nedidelė buvo. Nei dvarininkai, nei valdininkai, daugiausiai svetimos (lenkų, rusų, vokiečių, žydų) kultūros žmonės, atskirti nuo liaudies, nedaug tegalėjo suteikti jai ir medicinos žinių. <...> Atsirado iš pačios liaudies inteligentija, kuri ir gyvu žodžiu, ir pavyzdžiais, ir spaudiniais ėmė sparčiau veikti minias“, – lietuvių medicinos istoriją apibūdina K. Grinius.

1922 m. žurnalo „Medicina“ trijuose numeruose buvo išspausdintas K. Griniaus darbas „Medicinos ir higienos žinių populiarizacija tarp lietuvių. Medicinos knygų, išėjusių lietuvių kalba, sąrašas“ buvo išsamiausias iš iki tol epizodiškai išleistų medicinos srities bibliografinių sąrašų. „Vienas pirmųjų lietuviškos medicinos spaudos šakinės bibliografijos pradininkų Lietuvoje“, – taip daktaro nuopelnus įvertino prof. Vladas Žukas.

Ragindamas gydytojus rašyti sveikatos temomis, šviesti žmones, K. Grinius aktyviai skelbė savo raštus lietuviškoje spaudoje. Greta dr. K. Griniaus švietiško pobūdžio straipsnių higienos, sanitarijos, kovos su infekcinėmis ligomis, ligonių slaugymo ir kitais klausimais „Ūkininke“, kuriame 1890 m. išspausdintas pirmasis jo rašinys, vėliau „Lietuvos ūkininke“, jo kalendoriuose ir prieduose „Žemė“, „Sveikata“, „Lietuvos žiniose“, žurnaluose „Sveika šeima“, „Medicina“, Lietuvos gydytojų suvažiavimo darbuose, „Kovos su džiova“, „Pieno lašo“ ir kituose leidiniuose išspausdintų straipsnių iki atskiromis knygelėmis „Žmonių ligos“, „Kova su kūdikių mirtingumu Kaune 1923–1933“ ir kitų išleistų darbų.

Gedimino Ilgūno parengtame dr. K. Griniui skirtame kapitaliniame leidinyje pateikta jo darbų bibliografija, kurią sudaro 48 knygos, 23 redaguoti leidiniai, 6 vertimai, 50 publikacijų atsiminimų apie nusipelnusias asmenybes, 194 straipsniai. Tačiau ir ši bibliografija visiškai neatspindi K. Griniaus kūrybinio palikimo, nes nėra įtraukta didžioji dalis jo medicinos straipsnių. Dar 1926 m. Vincas Tercijonas jubiliejiniame K. Griniaus leidinyje nurodė 190 medicinos publikacijų.

Gydytojas V. Tercijonas („Dr. Kazys Grinius – gydytojas visuomenininkas“. K., 1927; p. 31.), medicininius K. Griniaus straipsnius vadindamas populiarios medicinos enciklopedija mūsų liaudžiai, rašė: „Minties aiškumu, kalbos grynumu, mokėjimu pasakyti trumpai ir suprantamai, kas būtinai reikalinga žinoti mažai išsilavinusiam skaitytojui, temų įvairumu d-ro Griniaus medicinos raštai ilgai pasiliks pavyzdys visiems mūsų populiarintojams.“; „Jo raštai, skleidami sveikas ir teisingas medicinos žinias, pabrėždami prietarų niekingumą, atidengia naujus kelius į liaudį medicinos darbininkams.“; „Jo paskleisti raštai <...> mūsų populiarinimo literatūroj neturi sau lygaus pavyzdžio ir

Pasaulio lietuvių sporto ambasadorius

Konradas KARALIŪNAS

Lietuvos olimpinėje akademijoje prieš kurį laiką pagerbtas dr. doc. Artūras Poviliūnas – vienas ryškiausių mūsų valstybės sporto atstovų, per sportą puoselėjantis tautiškumą, gimtąją kalbą, kultūrą ir lietuvių sporto tradicijas. Už aktyvią, nuoširdžią ir nenuilstamą veiklą, ypatingus nuopelnus Lietuvos sportui, tautiečių sportininkų populiarinimą pasaulyje jam išskilingai suteiktas Pasaulio lietuvių sporto ambasadoriaus vardas. Ambasadoriaus taurę įteikė Pasaulio lietuvių sporto asociacijos atstovas Valentinas Aleksa.

Pagerbti ir pasveikinti dr. A. Poviliūną atvyko garbūs svečiai: LR Seimo Pirmininko pirmasis pavaduotojas Vydas Gedvilas,

LR Seimo pirmasis pavaduotojas Vydas Gedvilas, atvykęs pasveikinti doc. dr. Artūrą Poviliūną

Pasaulio lietuvių sporto ambasadoriaus vardo suteikimo A. Poviliūnui iškilnėse. Iš kairės: A. Raslanas, K. Milašius, J. Skernevičius, R. Dadelienė, V. Gedvilas, A. Poviliūnas, V. Aleksa, G. Aleksa

Pasaulio lietuvių sporto asociacijos pirmasis viceprezidentas Valentinas Aleksa, Lietuvos olimpinės akademijos Garbės prezidentas profesorius Povilas Karoblis, Lietuvos olimpinės akademijos viceprezidentas profesorius Algirdas Raslanas, Pasaulio lietuvių sporto asociacijos Tarybos narys Gediminas Aleksa, Lietuvos olimpinės akademijos direktorė Jūratė Vainilaitienė, Vilniaus savivaldybės atstovas Saulenis Pociūnas, Kauno bokso federacijos prezidentas Rimantas Rutkauskas, profesoriai – Kazys Milašius, Juozas Skernevičius, Rūta Dadelienė ir kiti. Sveikintojai pabrėžė dr. A. Poviliūno ypatingas charakterio savybes – nuoširdumą, jautrumą, atidumą, puikius diplomatinis sugebėjimus ir sąžiningumą.

Socialinių mokslų daktaras, Lietuvos olimpinės akademijos akademikas A. Poviliūnas yra Lietuvos tautinio olimpinio komiteto (LTOK) architektas, vienas iš Lietuvos olimpinės akademijos steigėjų ir prezidentas, Pasaulio lietuvių sporto asociacijos, Pasaulio lietuvių tautos sporto labdaros ir paramos fondo vienas steigėjų bei prezidentas, aktyvus kitų visuomeninių organizacijų narys, sporto renginių organizatorius, sporto dženelmenas, diplomatas ir mokslininkas. A. Poviliūnui vadovaujant Lietuvos tautiniam olimpiniam komitetui ypač sudėtingomis istorinėmis sąlygomis, jo žodžiais tariant, „būta tiek darbų, įvykių ir datų, kurių pakaktų dešimtmečiams“. LTOK per dvidešimt ketverius metus 1988–2012 m., kurio

Pasaulio lietuvių sporto asociacijos atstovas Valentinas Aleksa, įteikęs A. Poviliūnui Pasaulio lietuvių sporto ambasadoriaus taurę

prezidentu buvo nepailstantis A. Poviliūnas, tapo pačia žinomiausia mūsų šalies sporto organizacija pasaulyje.

A. Poviliūnui dar 1988 m. teko būti III Pasaulio lietuvių sporto žaidynių Adelaidėje (Australija) Lietuvos sporto delegacijos vadovu. Ten susitiko du karšti sporto gerbėjai ir lietuvių tautos patriotai, kuriems pirmiesiems po ilgų okupacijos metų pasisekė sujungti po pasaulį išblaškytus lietuvius sportininkus ir parodyti, kad sportas turi nepaprastą lietuvių tautą vienijančią galią. Tai buvo dr. A. Poviliūnas ir Šiaurės Amerikos lietuvių fizinio auklėjimo ir sporto sąjungos (ŠALFAAS) vadovas, būsimas LR Prezidentas Valdas Adamkus, kurie liko ištikimi savo idėjoms. ■

Dr. Kazio Griniaus (1866–1950) veikla – sveikatos apsaugai

■ Atkelta iš 9 p.

neranda uolesnių pasekėjų toliau dirbti toje krypty.“ *Straipsnis parengtas pagal pranešimą Lietuvos mokslo istorikų ir filosofų konferencijai „Scientia et historia“.* Autorė yra Lietuvos medicinos bibliotekos darbuotoja

Literatūra:

1. Atsiminimai ir mintys / K. Grinius. Tübingen, 1947–1962. 2 t.
2. Atsiminimai ir mintys / Kazys Grinius. 2-asis [faks.] leid. Marijampolė, 2006. 2 t.
3. Buvę prie Valstybės atkūrimo ištakų: [pasakoja prof. Gintautas Česnys / užrašė Kazimieras Valius // Gydytojų žinios. 2008, vas. 18, p. 1, 8.
4. Daktaras Kazys Grinius apie tuberkulozę / Janina Valančiūtė // Sveikata. 2004, Nr. 3, p. 34–36.
5. Kazys Grinius // Atminties ženklai gydytojams. P. 47–50.
6. Daktaras Kazys Grinius ir jo „Sveikata“ / Janina Valančiūtė // Sveikata. 2003, Nr. 5, p. 60–63.
7. Daktaras Kazys Grinius ir jo „Sveikata“ / Janina Valančiūtė // Sveikata. 2003, Nr. 6/7, p. 38–40.
8. Daktaras Kazys Grinius ir jo „Sveikata“ / Janina Valančiūtė // Sveikata. 2003, Nr. 8, p. 43–45.
9. Daktaras Kazys Grinius ir jo „Sveikata“ / Janina Valančiūtė // Sveikata. 2003, Nr. 9, p. 44–46.
10. Daktaro Kazio Griniaus įnašas į lietuviškos medicinos spaudos paveldą Lietuvoje (1890–1940) / Silvija Stakulienė // Bibliografija. 2005–2006, p. 147–153.

11. Draugijos kovai su tuberkulozu įstatai / [draugijos nariai steigėjai: J. Staugaitis, K. Grinius, Pr. Sipavičius, L. Epšteinas, P. Kairiūkštis]. Kaunas, 1923. 6 p.
12. Kazys Grinius / Gediminas Ilgūnas. 2000. 627, [1] p.
13. Dr. Kazys Grinius: gydytojas, visuomenininkas, 1866–1926 / Vincas Tercijonas. 1927. 59, [1] p., [1] portr. lap.
14. Gydytojai, išsaugoję lietuvišką spaudintą žodį / Janina Valančiūtė // Slauga. Mokslas ir praktika. 2012, Nr. 5, p. 18.
15. Grinius Kazys // Lietuva. [T.] 2, p. 717–718.
16. Grinius Kazys // Mūsų gydytojai. P. 93–94.
17. Kazys Grinius ir jo bendražygiai Lietuvos politiniame gyvenime, 1926–1940: valstiečiai liaudininkai autoritarizmo laikotarpiu: monografija / Mindaugas Tamošaitis. Vilnius, 2014. 423, [1] p.
18. Kazys Grinius: Ministras pirmininkas ir prezidentas / Alfonsas Eidintas. 1993. 214, [2] p.
19. Kova su džiova / Kazys Grinius. Kaunas, 1926–1940.
20. Kova su džiova, 1938: Draugijos kovai su tuberkuloze metraštis / redagavo Dr. K. Grinius. Kaunas, 1938. 83, [21] p.
21. Kova su kūdikių mirtingumu Kaune, 1923–1933 metais / K. Grinius. Kaunas, 1933. 16 p.
22. Lietuvos prezidento K. Griniaus memorialinis muziejus 1997–2007 / [Vytautas Grinius]. Marijampolė [s. a.]. [22] p.
23. Lietuviškoji medicina: mėnesinis laikraštis, skiriamas medicinos teorijos ir praktikos reikalams, taip pat gydytojų profesiniams reikalams: [žurnalas]. Kaunas: Kauno medikų draugija: Kauno universiteto Medicinos fakultetas, 1941–1944.
24. Lietuvos medicinos istorija: medicinos mokslas, gyventojų medicininio ir socialinio aprūpinimo istorinė ir dokumentinė apžvalga / Juozas Meškauskas. Chicago, 1987. 814 p.
25. Medicina: laikraštis, paskirtas medicinos teorijos ir praktikos reikalams. – Kaunas: Kauno medicinos draugija: Gydytojų sekcija prie Lietuvių mokslo draugijos, 1920–1940.
26. Nuo Kazio Griniaus iki Antano Smetonos: valdžios ir opozicijos santykiai Lietuvoje 1926–1940 metais. Monografija / Mindaugas Tamošaitis, Artūras Svarauskas. Vilnius, 2014. 263 [1].
27. Pasitarkime prieš vedybas su gydytoju / K. Grinius // Liaudies sveikata. 1940, Nr. 3, p. 11.
28. Prezidentas, teisuolis ir gydytojas iš pašaukimo / Loreta Glebavičiūtė // Lietuvos aidas. 2016, vasario 13.
29. Švara ir sveikata / parašė gydytojai: V. Bagdonas, A. Daugėla, A. Didžiulis, A. Grigaitis, K. Grinius, A. Jurgelionis, V. Juškys, S. Laurinavičius, J. Marcinkus, I. Meškis, J. Mikulskis, A. Petraitis, P. Stančius, F. Tallat-Kelpša, V. Vaičiūnas, J. Vileišis, S. Virkutis, J. Žemgulyš ir Mokytoja B-nė. Kaunas, 1931. 96 p. („Švaros savaitės“ Centro komiteto leidinys).
30. Žmonių ligos / Kazys Grinius. 1921. 48 p.
31. Sveikata: Lietuvos ūkininko priedas: (žurnalas). Vilnius, 1909–1915, 1918, 1920–1928. ■

Lietuvos archeologijos motina

■ Atkelta iš 1 p.

Ekspedicijos

Su vyru ir universiteto studentais vasaromis ji dalyvaudavo archeologinės ekspedicijose. 1952–1962 m. buvo tyrinėti Nemenčinės, Žiegdrių, Punios piliakalniai ir Migonių pilkapynai. Į ekspedicijas veddavosi dukrą Raimodą, o vėliau – ir anūką Kęstutį. Per pusšimtį metų trukusius archeologinius kasinėjimus vykdė daugiau kaip 30-tyje vietų. Žymiausi jos tyrinėti archeologijos paminklai: Rusių Rago pilkapynas (1963–1964 m.) ir Čiobiškio pilkapynas (1964 m.); Maišiagalos piliakalnis (1971–1973 m.), Narkūnų piliakalnis (1976–1978 m.), Kernavės piliakalniai, Mindaugo Sostas ir Pilies kalnas (1979–1982 ir 1983 m.). Nemenčinės piliakalnis buvo pirmas objektas, tyrinėtas sovietinio režimo metais. Reikėjo tęsti prieškariu pradėtus piliakalnių tyrimus. Ji oficialiai paskelbė, kad ieškos lietuvių ir slavų ryšių, todėl sulaukė tuometinių SSRS respublikų archeologų susidomėjimo.

Ekspedicijų metu teko gyventi pas žmones, tik vėliau buvo skirti gyvenamieji vagonėliai. Silpnėjanti sveikata ilgainiui neleido pačiai tyrinėti: „Sunku kasinėti piliakalnius, reikia geros sveikatos. Ir kaip gaila: žmogus turi jau patirties – nebeturi sveikatos. O juk taip svarbu pačiai pačiuo pinėti žemės grumstą, pačiai pasišvaistyti su mentele ar net kastuvu <....>. Deja, daugiau teko pasitenkinti stebėjimu, patarimu, nurodymais, nes ir laipiojimų po giliai perkasa mano stuburo osteochondrozė nelabai pageidauja. O ką kalbėti, kai kelis kartus per dieną tenka užkopti į tokį kalną!“ (Pabaiga – kitame numeryje) ■

PAMINĖJOME PASAULINĘ ETIKOS DIENĄ

Laura Lukošienė

Spalio 14-ąją, minint Pasaulinę etikos dieną, Mykolo Romerio universitete įvyko mokslinė-praktinė konferencija „Akademine etika kintančioje visuomenėje“. Carnegie tarptautinių santykių etikos tarybos (JAV) iniciatyva Pasaulinė etikos diena jau keleri metai minima spalio mėnesį. Konferencijoje dalyvavo apie 60 Lietuvos akademinės bendruomenės narių ir socialinių partnerių, tokių kaip Lietuvos etikos mokytojų asociacijos, Lietuvos mokslo tarybos, Nacionalinės antikorupcinės asociacijos, Lietuvos akademinė leidyklų asociacija, Akademine etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos ir „Transparency International“, atstovai. Etika buvo aptariama politinių, ekonominių ir socialinių reiškinių kontekste, kai siekta atsakyti į klausimus, kaip etika grįsti sprendimai prisideda prie studijų procesų ir mokslinės veiklos kokybės bei atstovaujamos institucijos reputacijos formavimo.

„Diskutuosime apie itin jautrią ir vis dar vengiamą temą akademinėje bendruomenėje – akademinę ir mokslinių tyrimų etiką, – įžanginėje kalboje sakė dr. Loreta Tauginienė. Pasak MRU rektoriaus doc. dr. Algirdo Monkevičiaus, akademinė etika glūdi pačiame žmoguje, jo vertybių sistemoje, todėl elgtis etiškai turi tapti įpročiu. Rektorius pranešė, kad 2019 m. gegužę šiame uni-

versitete įvyks projekto „European Network for Academic Integrity“, finansuojamo pagal Erasmus+ programos Strateginių partnerystių paprogramę, konferencija „Plagiarism across Europe and Beyond“.

Konferencijos metu nemažai laiko buvo skiriama aptarti kultūros, asmeninių savybių ir etikos sąsajas. Lietuvos etikos mokytojų asociacijos narė, Švenčionėlių Mindaugo gimnazijos etikos mokytoja metodininkė Vilhelmina Urbonienė pranešime „Naujas, pagarba grįstas norų kelias – pakantumo ir meilės pavyzdys“ teigė, kad vidinių vertybių ir nuostatų santykis tarp žmonių duoda akstiną abipusei pagarbai bei vienas kito supratimui. Pasitikėjimas savimi ateina iš pagarbos. Jai antrino Mykolo Romerio universiteto afil. prof. dr. Rita Bieliauskienė, pranešime „Kultūros ir etikos dermės paieškos akademinėje bendruomenėje“ teigdama, kad kultūros augimas neatsiejamas nuo kultūros mokymo.

Pasak Nacionalinės antikorupcinės asociacijos valdybos pirmininko, Kazimiero Simonavičiaus universiteto Teisės fakulteto prof. dr. Raimundo Kalesnyko, „tyrimai rodo, kad aukščiausias korupcijos laipsnis pastebimas aukštosiose mokyklose. Taip yra, nes išlieka tolerancija akademiniam nesąžiningumui“. Profesorius nagrinėjo, kaip minimizuoti akademinį nesąžiningumą ir kokios yra jo rizikos prielaidos. Lietuvos mokslo tarybos Gamtos ir technikos mokslų komiteto narė prof. dr. Edita Sužiedėlienė kaip vieną iš mokslinio nesąžiningumo priežasčių nurodė konkurencijos tarp mokslininkų didėjimą. „Transparency International“ Lietuvos skyriaus projektų koordinatore Gabija Lukšaitė aptarė akademinio sąžiningumo praktiką pasaulyje ir pasidalino duomenimis apie sąžiningumo tyrimus vidurinėse mokyklose. Ji pritarė MRU rektoriaus doc. dr. A. Monkevičiaus minčiai, kad sąžiningumas privalo tapti įpročiu, kurį reikia ugdyti.

Diskusijos metu buvo paliesta žinių

Konferencijos organizacinio komiteto narės (iš kairės): dr. Natalija Valavičienė, dr. Jolanta Bieliauskaitė, doc. dr. Loreta Tauginienė ir Inga Gaižauskaitė. Lauros Lukošienės nuotr.

vertinimo sistemos tema. Akcentuota, kad kiekvienas dėstytojas, vertindamas studentą, turėtų pagrįsti įvertinimą. Tokią vertinimo metodiką pasiūlė akademinės etikos ir procedūrų kontrolierius dr. Vigilijus Sadauskas, remdamasis geriausių pasaulio universitetų praktika. Konferencijos dalyviai diskutavo apie Lietuvos mokslo tarybos vertinamų projekto paraiškų vertinimų pagrįstumą, mokslinių tyrimų etikos įtraukimą į doktorantūros vertinimą. Buvo kalbama apie dovanų politikos nuostatų nustatymo būtinybę akademinėje bendruomenėje, akademinės etikos principų ir vartotojiškos visuomenės sąlytį. Aptarti doktorantų dalyvavimo socialiniuose tinkluose etiniai aspektai. Buvo svarstoma, kaip socialinės technologijos gali padėti prisidėti, stiprinant akademinę etiką.

Be gausybės pranešimų, kurie įtraukė į įdomias, kartais net karštas diskusijas, buvo

organizuota ir dalyvių apklausa „Kas jums yra akademinė etika?“ Dr. L. Tauginienė, apibendrinusi atsakymus, nurodė, kad akademinė etika neatsiejama nuo sąžiningumo ir pagarbos: „Šios vertybės turėtų formuoti akademinės bendruomenės atsakingą etišką elgesį nuolat kintančioje visuomenėje, vesti veiklos kokybės link.“

Konferenciją organizavo Akademine etikos centro tyrėjos: doc. dr. Loreta Tauginienė (MRU LAB Mokymosi visą gyvenimą laboratorijos narė), dr. Jolanta Bieliauskaitė (MRU LAB Vertybių tyrimų laboratorijos narė), Inga Gaižauskaitė (MRU LAB Sociologinių tyrimų laboratorijos narė) ir dr. Natalija Valavičienė (MRU LAB Sociologinių tyrimų laboratorijos narė). Išsamią informaciją apie šią konferenciją galite rasti: <http://etika.mruni.eu/>. Autorė yra MRU Verslo ir medijų mokyklos Viešųjų ryšių vadybos studijų programos magistrantė

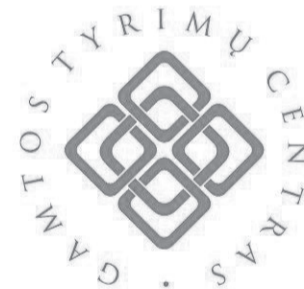
LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO PRANEŠIMAI

■ Atkelta iš 3 p.

medaliui gauti ir išrinkti laureatus. Medalis skiriamas, siekiant skatinti Lietuvos visuomenę dirbti valstybės labui ir jos gerovei, reikšti ir įgyvendinti pozityvias idėjas, brandinančias visuomenės pilietiškumą, tautinę savimonę ir kultūrinį sąmoningumą. Šis paskatinimas skiriamas už penkias kategorijas: 1) pilietinę iniciatyvą valstybės stiprinimo labui; 2) filantropinę veiklą, ypač jaunųjų kūrėjų skatinimą ir rėmimą; 3) savanorystės kultūros sklaidą Lietuvoje; 4) parlamentarizmo tradicijų puoselėjimą ir skleidimą; 5) visuomeniškai

aktualią publicistiką.

Medalis gali būti skiriamas fiziniams ir juridiniams asmenims, t. y. Lietuvos Respublikos ir užsienio valstybių piliečiams, piliečių bendruomenėms, asociacijoms, mokslo, mokymo, kultūros institucijoms ir asmenims, atitinkantiems medalio skyrimo kriterijus. Siūlyti kandidatus apdovanoti šiuo medaliu turi teisę valstybės ir savivaldybių institucijos, įstaigos, asociacijos, mokslo, mokymo, kultūros institucijos, piliečių bendruomenės, labdaros organizacijos. Paraišką medaliui kartu su reikiama dokumentais būtina pateikti iki 2016 m. gruodžio 15 d.

GAMTOS TYRIMŲ CENTRAS SKELBIA KONKURSUS:

- **vyriausiųjų mokslo darbuotojų** – Žinduolių ekologijos, Cheminės ekologijos ir elgsenos, P. B. Šivickio parazitologijos, Ekonominės botanikos laboratorijose;
- **vyresniųjų mokslo darbuotojų** – Giluminės geologijos, Molekulinės ekologijos laboratorijose;
- **mokslo darbuotojų** – Vandens ekotoksikologijos, Genetikos laboratorijose;
- **jaunesniųjų mokslo darbuotojų** – Žinduolių ekologijos, Klimato ir vandens tyrimų laboratorijose pareigoms eiti.

Dokumentus pateikti iki 2017 m. sausio 13 d.

Daugiau informacijos: www.gamtostyrimai.lt

Lietuvos mokslininkų laikraščio projektui „Pažinimo ir ugdymo erdvė: mokslininkai – visuomenei“ vykdyti Spaudos, radijo ir televizijos rėmimo fondas 2016 m. skyrė 10 tūkst. eurų. „Mokslo Lietuvos“ redakcija

Mokslo Lietuva

Vyriausiasis redaktorius Jonas Jasaitis
Stilistė-korektorė Jolanta Niaurienė
Dizainerė Giedrė Zaveckienė

Redakcinė kolegija: Valentinas Baltrūnas, Vygtintas Gontis, Valentas Daniūnas, Raimundas Dužinskas, Rimas Norvaiša, Andrius Pukšas, Milena Medineckienė, Emilis Urba, Janina Valančiūtė, Alvydas Baležentis, Nelė Jurkėnaitė, Eugenijus Stumbrys
Redakcijos adresas: J. Basanavičiaus g. 6, LT-01118 Vilnius
El. paštas mokslolietuva@gmail.com
Tel. (8 5) 212 1235, laikraštis internete: www.mokslolietuva.lt
Redakcija gerbia savo autorių nuomonę ir mintis, net jei ne visada joms pritaria. Perspausdinant ar naudojant laikraščio „Mokslo Lietuva“ ir jo internetinio puslapio <http://www.mokslolietuva.lt> paskelbtą medžiagą būtina nuoroda į „Mokslo Lietuvą“. Laikraštis platinamas tik prenumeratoriams ir redakcijoje.

ISSN 1392-7191
Leidžia
UAB „Mokslininkų laikraštis“
SL Nr. 169
Spausdino
UAB „Petro ofsetas“
Savanorių pr. 174D, LT-03153, Vilnius
Tiražas 500 egz.